

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 8 – 9 - srpen – září 2014
Ročník 4.

„Každý kantor - a tedy také cvičitel – na sebe bere závazek: nejenom své žáky něčemu naučit, ale také je vychovávat, nenápadně jim do života naočkovat základní principy etiky a taky základy toho, co biologického jedince povyšuje na člověka a čeho souhrn podmiňuje jeho charakter: občanskou odpovědnost, pevnou páteř, poctivost v práci, toleranci k druhým a tak dále – a v neposlední řadě smysl pro humor, který člověku pomáhá překonávat maléry a životní trable!“

(Zdeněk Pluhař – „V šest večer v Astorii“)

Úvodní slovo

Co je, bylo a bude

Právě teď je začátek školního a tedy také cvičebního roku. Pomalu končí dlouhé letní dny plné pohody, sportu, zábavy, odpočinku a volného času k přemýšlení a setkávání s přáteli. Už brzy začne foukat ze strnišť, dny se začínají viditelně krátit a dveře našich tělocvičen se otvírají sokolské drobotině a všem, které to tam táhne a kteří se těší na společný pohyb a společnou radost. Na začátku cvičebního roku je to vždy stejné. Máme mnoho plánů, nových myšlenek a předsevzetí – a záleží na každém z nás, kolik z těch předsevzetí dokážeme naplnit a splnit.

V tomto dvojčísle „Sokolských souzvuků“ (srpen, září) je nutno vzpomenout na celou řadu významných osobností, které svou existencí poznamenaly život národa, stejně jako na události, které jsou a zůstanou součástí historie českého státu.

17. září 1832 se v Děčíně narodil a začátkem srpna (osmého) 1884 v tyrolském Oetzu tragicky zemřel zakladatel Sokola dr. Miroslav Tyrš – filosof, „kunsthistorik“ a estét, jak je napsáno na pamětní desce na břehu divoké ledovcové řeky Aachy. S jeho jménem je nerozlučitelně spjato i jméno jeho nejlepšího, o deset let staršího přítele Jindřicha Fugnera (12. září 1822). Byl nejen Tyršovým spolupracovníkem, ale také organizátorem, postavil první sokolovnu, tehdy nejmodernější v Evropě a stal se i prvním starostou první sokolské jednoty Sokola Pražského.

Dalším významným datem je 14. září. Ten den, roku 1886 se manželům Masarykovým narodil syn Jan, pozdější ministr zahraničí Československé republiky, milovaný a všemi respektovaný „Honza“, který svými relacemi z Londýna v době druhé světové války budil v národě novou odvahu a odhodlání nebát se a nedat se!

V ten samý den v roce 1937 zemřel jeho otec, tvůrce republiky, morální autorita, která v dějinách nově vzniklého státu nemá obdoby. Na stránkách tohoto čísla „Souzvuků“ najdete článek dr. Stanislavy Kučerové převzatý z časopisu Národní osvobození. Autorka tam konfrontuje masarykovské ideje, které vytvářely podstatu nového demokratického státu se současným stavem republiky a už předem říkám, že toto srovnání není pro současnou generaci lichotivé! Právě proto bychom právě tomuto článku měli věnovat pozornost!

3. září 1948 vzpomeňme na úmrtí nejbližšího spolupracovníka TGM, muže, který vypil kalich hořkosti až do dna – dokonce dvakrát! Zajímavý článek o dr. Edvardu Benešovi dr. Olivové zasláný z Brna najdete také v tomto čísle „Souzvuků“!

Poslední z významných výročí měsíce září je celá historie Mnichova, jako důkaz, že malý národ má jen jedinou možnost – vždy a všude spoléhat pouze na sebe, na svou sílu, odvahu a vůli být svobodným státem a nedat se ztročit!

A teď, co bude, co na nás letos čeká! Setkání na velkých sokolských akcích v Brně a Plzni – a především neúnavná práce ve všech oborech sokolské činnosti! Právě tady a teď je nutno plnit nejdůležitější úkol, který je před námi – vytvářet „sokolské povědomí“, sounáležitost a předsevzetí nedat se zahanbit těmi, kteří tu byli před námi a soustavně pokračovat v jejich díle! Z antické literatury známe případ chlubila, který se vytahoval svými úspěchy ve skoku na ostrově Rhodos! Tehdy mu odpověděli:“Hic Rhodos, hic salta!“ – tedy - skákej tady a teď! Takže jinak – dokažme, že za něco stojíme!

Jarina Žitná

Obsah:

Úvodní slovo

Co je, bylo a bude

Metodika

8. říjen – Památný den sokolstva

Sokolská světla za sokolské duše

Waldemariána – drobné opravy skladby

Zprávy z Brna

První pomoc pro cvičitele

Z nouze ctnost – z běžné praxe

Geocaching – 100 keší republiky

Nejenom pohybem živ je sokol !

Druhý prezident republiky dr. Edvard Beneš

Masarykovo desatero

„Tak nám zabili Ferdinanda..“

Kalendárium

Dva sokolské slety očima dorostenky a náčelnice ČOS

„...kterýpak Čech by hudbu neměl rád...“

Jan Dismas Zelenka

Těžký osud Bedřicha Smetany

Zprávy z jednot, žup i ČOS

Zpráva komise pro práci s mládeží a seniory VO ČOS

Slavnostní akademie v Českých Budějovicích

Tyršův Oetz po jednačtyřicáté

Setkání sokolských dětí z Řícmanic a Telnice

Výjezdní zasedání cvičitelského sboru žen a seniorek

Závěrečné slovo

Dopis, který potěšil

Metodika

Úkol pro všechny činovníky, cvičitele i členy Sokola!

8. říjen – památný den sokolstva

Měl by to být den nás všech. Den, kdy nejen vzpomínáme na dílo, oběti a vítězství těch, kteří tu byli před námi, ale také den, kdy přemýšlíme sami o sobě, o současnosti a o úkolech, které stojí před námi a kterým se nevyhneme, chceme-li skutečně pokračovat v sokolské tradici práce pro vlast.

Jako památný den sokolstva mohl být, samozřejmě vybrán i některý další den, který nějakým způsobem ovlivnil sokolskou činnost. 8. říjen byl vybrán proto, že právě v tento den, v nejtěžších chvílích národa sokolové dokazovali svou věrnost myšlence i republice a dokazovali to obětí nejvyšší – svým životem.

Nebylo to nic nového. Už v době první světové války to byli sokolové, kteří tvořili páteř tehdejšího odboje domácího i zahraničního. Tehdejší starosta ČOS JUDr. Josef Scheiner poskytl peníze ze sokolské pokladny pro práci zahraničního odboje – a jak je známo, sokolové tvořili naprostou většinu v československých legiích na frontách ve Francii, Itálii a především v Rusku. Někteří z nich po návratu znovu dobrovolně narukovali, aby pomohli ubránit a vytvořit státní hranici s Maďarskem na jižním Slovensku.

Netrvalo to dlouho – pouhých 20 let a byli to znovu sokolové, kteří se zapojili do obrany republiky, demokracie a svobody.

Karl Herman Frank se vyjádřil docela lapidárně: „Ve spolku Sokol a jeho složkách nabývají stále více vrchu ony živly, které zamýšlejí přenést odpor k Říši do všech oborů. Sokolská organizace se stala shromaždištěm otevřeného i tajného odporu proti Říši!“

Říšský protektor Konstantin von Neurath prohlásil v Norimberku při procesu s válečnými zločinci doslovně: „Sokol byl nejnebezpečnější protistátní organizací. To jsem nemohl trpět, to by byla zrada!“

Oba měli pravdu – sokolové bez ohledu na politickou příslušnost se energicky zapojovali do odboje. K prvnímu rozsáhlému zatýkání sokolů došlo bezprostředně po 15. březnu, další po vypuknutí války 1. září 1939, k nejhoršímu došlo po nastoupení nového říšského protektora Reinharda Heydricha. 28. září 1941 bylo vyhlášeno stanné právo a popraveni představitelé Obrany národa, mezi nimi i vůdce sokolského odboje Augustin Pechlát. V noci ze 7. na 8. října téhož roku došlo k velké razii, při které byla pozatýkána většina sokolských činovníků jak v ústředí ČOS, tak i v župách. Následující den, 8. října byla Heydrichem oficiálně rozpuštěna ČOS a konfiskován majetek. K dalším obětem z řad členů Sokola došlo po úspěšném atentátu na Heydricha, i na válečných frontách.

Starší členové Sokola dnes o tomto tragickém období v historii Sokola vědí dost, mladí málo a veřejnost si dnes podobných událostí v minulosti jaksi záměrně nevšimá. Památný sokolský den by se měl stát mementem v sokolském životě a cíleným upozorněním veřejnosti na činnost Sokola a jeho význam pro dnešek. Má-li tato snaha mít úspěch, musíme se zapojit všichni – pořádáním pietních aktů, akademiemi, dálkovými pochody, výlety a zájezdy na památná místa, přednáškami a kulturními akcemi, výzdobou sokolských vývěsních skříněk, články v místním i celostátním tisku – prostě vším, co si vymyslíme a čím můžeme prezentovat před dnešní veřejností sokolskou myšlenku a činnost.

Na každé sokolovně by měla vlát vlajka a stálo by za to požádat obecní úřady a radnice, aby mohly být sokolské prapory vyvěšeny i tam. Úsilí o zařazení 8. října mezi památné dny našeho státu nemůže mít úspěch, nezapojíme-li se všichni podle svých sil a možností.
Jarina Žitná

Příští číslo Souzvuků přinese konkrétní materiál, který budete při různých akcích moci použít.

Sokolská světla za sokolské duše

Památný den 8. října rozhodně nemůže a nesmí být akcí pouze pro dospělé členy Sokola. Určitě se budou pořádat pietní akty, akademie, přednášky, výstavy, možná zájezdy na různá památná místa – ale co uděláme konkrétně pro děti? Jak zpřístupnit myšlenku sokolské tradice a historie našim nejmladším, kteří ji jednou ponесou dál? Všichni, kteří s mládeží systematicky pracují, mi jistě dají za pravdu, že děti sice nemilují dlouhé přednášky a výklady, ale poměrně snadno se dají ovlivnit citově, dokážeme-li navodit situaci, která je neobvyklá – a přesvědčivá.

A tak mi dovoďte vzpomínku a nápad, který by byl při příležitosti Památného dne použitelný a – domnívám se – i úspěšný.

Kdysi dávno – ještě v období práce v ZRTV – pořádal okres Liberec pro své žactvo pravidelně velké a úspěšné srazy v přírodě. Ten nejvíce navštívený se konal v údolí říčky Mohelky v Letařovicích. Bylo krásně a sešlo se neuvěřitelných 501 dětí a 80 cvičitelů a organizátorů (upozorňuji, že tato čísla jsou přesná!) Kam jste šlápli, tam nebylo jedno dítě, ale celá kupa dětí. Program byl inspirován příběhem Dumasových Tří mušketýrů, což bylo pro všechny dostatečně inspirativní.

Večerní program nasadil našemu usilování korunu. Účastníci srazu měli povinnost připravit si doma improvizovanou lodičku s připevněnou svíčkou a přinést ji na sraz, což se stalo. Mohelka je malá říčka, klikatila se kolem našeho tábořiště, šírka snad nepřesáhla tři metry a většinou bylo mělko. Úseky klidné vody se střídaly s malými peřejkami, které v toku říčky vytvářely kameny.

Setmělo se a mohli jsme začít. Pustíte-li si po vodě lodičku se svíčkou, je to hezká podívaná, ale nikdo z nás předem netušil, jaký dojem udělají stovky svíček, které svými světly ozařovaly břehy s převislými větvemi keřů a odrážely svůj jas v čisté tekoucí vodě.

K našemu velkému překvapení nedošlo k předvídanému halasu a pokřikování. Bylo ticho, mluvilo se šeptem nebo polohlasně. Některé děti běžely za svou lodí po břehu a sledovaly ji pokud to šlo, jiné jen tiše stály po obou stranách řeky nebo na dřevěném mostku. Hořící svíce vydávaly tolik jasů, že keři zastíněný břeh vytvářel jakýsi světelný tunel – na nedaleké silničce zastavila poslední autobusová linka toho dne, šofér i cestující vystoupili a připojili se k dětem. Ani oni moc nemluvili, jen se nejbližšího dítěte tiše zeptali, co se to děje.

Myslím si, že nejsem sama, kdo na tento večer vzpomíná.

Takže teď je určitě Vám všem jasné, co mne napadlo a v čem bych viděla citový zážitek, který – doprovobený několika vhodnými větami – by mohl ovlivnit naši nejmladší generaci. Datum Památného sokolského dne je stanoven na 8. října, to proto, že v noci ze sedmého na osmé 1941 došlo k největšímu a nerozsáhlejšímu zatýkání členů Sokola a vedení ČOS a osmého říšský protektor Reinhard Heydrich sokolskou organizaci rozpustil a zakázal.

Pojďme tedy uspořádat v předvečer 8. října „Večer sokolských světél“. Nedá to zase tak moc práce. Chce to jen najít vhodný terén, předem ovlivnit žactvo tak, aby skutečně přišlo (třeba i jen ze zvědavosti!), předem je také nutno dát dětem návod jak si svá plavidla připravit.

Jsem přesvědčena o tom, že naši cvičitelé dokáží takovou akci připravit samostatně vlastní iniciativou s využitím možností, které kde mají. Ale přesto:

- „Večer světél“ uspořádat nejlépe večer 7. října letošního roku. Pokud to z nějakého důvodu ten den nejde, tak v nejbližším možném termínu!
- Během září a října v pravidelném cvičení informovat cvičence o historii 8. října 1941, vysvětlit, co a proč se tenkrát stalo – ale musí to mít vhodnou interpretaci a návaznost na dnešek. Zároveň je třeba propagovat chystanou akci. Vzbudit v dětech zvědavost a pocit, že se této akce nejen musí, ale především, samy chtějí zúčastnit!
- Včas zadat přípravu „lodiček“. Budou velmi primitivní (počítejte s tím, že uplavou!) – stačí ploché prkénko vpředu seříznuté do špičky (nebo lodička z kůry) a na ni přilepit svíčku. Upozorňuji, že plavidla je třeba vyzkoušet doma – jde totiž o to, aby svíčka byla umístěna v těžišti, jinak se prkénko snadno převrátí a nepoplave. Výhodné je použít svíčku v kelímku (vysoké svíčky činí loďku nestabilní !! Kelímek by však bylo nutno nějak připevnit!).
- Najít vhodný terén u potoka nebo řeky – dobrý přístup k vodě, vybraný úsek (kde budou děti své lodičky moci sledovat a pozorovat) pokud možno bez peřejí, spíš s klidným tokem.
- Při vypouštění lodiček nepřipustit strkanici, osvědčilo se (hlavně u menších dětí!), aby dítě podalo rozsvícenou lodičku cvičiteli, který ji vypustí (zabráníte tak i možnému pádu a nechtěnému vykoupání).

Samozřejmě je nutno dobře zřežirovat začátek i konec akce. Stačí pár slov na začátku i na konci a tichý odchod od vody.

Chcete-li, aby celá akce byla co nejefektivnější, můžete ji v předvečer zahájit hrami a soutěžemi, ale vlastní nástup s loďkami učinit trochu slavnostní – nepateticky zopakovat dětem, že každé světélko posíláme po vodě jako vzpomínku na jednoho z těch, kteří za naši svobodu zaplatili.

Bylo to 3388 popravených a umučených, asi 12 tisíc zatčených, 654 padlých při květnovém povstání a mnoho dalších na světových frontách. Celkový počet postižených sokolů v době II. světové války byl asi 20 tisíc.

Kolik asi těch lodiček s rozsvícenými světélky vzpomínek dokážeme společně poslat po vodě? Kolik těch světélek zanechá stopu v mladých hlavách a srdcích?

A tak prosím všechny cvičitele dobré vůle, aby tuto vzpomínkovou akci pro naše děti (a celé jednoty) připravili a pak poslali jednoduchou zprávu na adresu Sokolských souzvuků – uvést v ní pouze jednotu a župu, počet světélek a případně připojit poznámku o průběhu akce (jak to děti přijaly, co se povedlo, co ne atd. podle toho, co sami budete považovat za důležité!!)

Všem Vám děkuji předem – věřím, že světélko na vodě pomůže rozsvítit i světlo a naději v srdcích sokolů dneška!

Jarina Žitná

Waldemariána – opravy skladby

Při provedení skladby v Roudnici jsem se přesvědčila, že postavení cvičenců v choreografických celcích je často příliš husté – proto, prosím, vezměte na vědomí tyto dvě drobné úpravy.

Týkají se pouze několika taktů v II. oddíle – Zdálo se mi má panenka a III. oddíle – Houpavá.

II. oddíl – „Zdálo se mi má panenka“

I. variace (cvičenky 1. a 3. „devítky“ – kruhy) – obr. č. 7

I. – IV. takt - beze změny přesně podle popisu (včetně mezihry)
(Pozor! Ve IV. taktu pouze jeden bočný kruh pravou!)

- V. *Ta naše hospoda*
1 – 3 valčíkový krok levou vpřed (do kruhu) – skrčením připažmo vzpažit levou (pravá se opírá o hůl)
- VI. *je pěkně stavěná*
1 – 3 valčíkový krok pravou vpřed – rychle vyměnit držení hole a skrčením připažmo vzpažit pravou
- VII. *ta naše hospoda*
1 – 3 valčíkový krok levou vpřed (do kruhu) – uchopit hůl svisle obouruč a skrčením připažmo vzpažit (pozor – hůl je ve svislé poloze, dohmat v dolní části) – hlava sleduje pohyb paží
- VIII. *je pěkně stavěná*
1 – 3 valčíkovým krokem pravou celý obrat vpravo (zády na střed kruhu) - skrčením připažmo spustit hůl svisle a uchopit ji před tělem dole rovně
- IX. *stavěla ji*
1 – 2 stoj – uchopit hůl obouruč před tělem dole rovně – mírný hmit a předpažením a malými kroužky před prsy vzpažit, hůl nad hlavou rovně
má panenka
3 – 4 zvolna předpažením a malými kroužky před prsy (začít dolů) připažit, hůl před tělem dole rovně - hlava stále sleduje pohyb paží
V 1. – 4. době čtyři kroky L, P, L, P vpřed do původního postavení v kroužku, stále zády na střed kruhu.
- X. *planejma*
1 – 2 přinožit levou -předpažit, hůl před prsy rovně
slibama
3 – 4 připažit a celý obrat vlevo (čelem na střed kruhu) – opřít se o hůl v držení obouruč před tělem
- XI. – XV.
Ta naše hospoda je pěkně stavěná, ta naše hospoda je pěkně stavěná, stavěla ji má panenka
= V. – IX.
- XVI. *planejma slabama*
1 – 4 přinožit levou a zvolna předpažením vzpažit, hůl nad hlavou rovně (bez obratu, cvičenky končí zády na střed kruhu!)

Změnilo se pouze cvičení v kruzích – kroužek se zmenšuje a zvětšuje (pohyb po kruhu zanikal!)

Tato část se cvičí stejně i v II. variaci.

III. oddíl – „Houpavá“

Ke změně dochází pouze u cvičenek ve velkých kruzích (malé kruhy a cvičení na značkách beze změny!)) To proto, že „velký“ kruh zasahoval téměř do diagonál a pohyb obou celků splýval.

Předehra - 3 takty 4/4 - nezpívaná - beze změny, stejná

Cvičenky však místo jednoho kruhu vytvářejí dvojkruží, z každé „devítky“ se do vnitřního kruhu zařadí tři cvičenky.

Cvičenky vytvářející dvojkruží

II.– III. 1 – 8 volnou chůzí spojit čtyři malé kroužky ve dva soustředné kruhy, čelem na střed -

cvičenky velkého kruhu hůl v levé, cvičenky vnitřního kruhu v pravé, cvičení zůstává naprosto stejné, ale *vnitřní kruh cvičí opačně (hůl v pravé, obraty vpravo!!)*

Řazení cvičenek z jednotlivých „devítek“ - vzhledově je to celkem jedno, ale výhodné je zařadit do vnitřního kruhu ty cvičenky, které tam mají nejbližší, to je

1 - „9“ 9, 8, 6	3 - „9“ 1, 2, 4
2 - „9“ 7, 8, 4	4 - „9“ 3, 2, 6

Ve vnitřním kruhu je 12, ve vnějším 24 cvičenek!

Cvičení „v protisměru“ vnitřního kruhu by nemělo dělat potíže, pro jistotu (a abyste mi moc nenadávali!) přepisuji cvičení vnitřního kruhu.

Část a) 16 taktů 4/4 obr. č. 9

Cvičenky ve vnitřních kruzích

ZP – stoj čelem na střed kruhu - hůl svisle v držení pravou na konci, (opřít!)

I. – II. *Houpy, houpy, houpy, houpity, houpy, houpy, hou*

1 – 8 výkrokem pravé půlobrat vpravo a 7 kroků po obvodu kruhu vpřed (na dva kroky jedno „opření“)

III. *každej zná, tu píseň*

1 – 2 výkrokem pravé půlobrat vpravo (zády na střed kruhu) – uchopit hůl před tělem dole rovně

3 – 4 krok levou vpřed

V 1. – 4. době zvolna předpažením vzpažit, hůl nad hlavou rovně

IV. *houpavou*

1 – 2 krok pravou vzad (přenosem)

3 – 4 krok levou vzad

V 1. - 4. době zvolna předpažením připažit a uchopit hůl do pravé

V. - VIII. *není tak hloupá a kdo lidí houpá, tak ať si s námi teď dá tu mou*

= I. – IV. cvičenky končí čelem na střed kruhu, hůl do levé svisle – opřít

- IX. *Právě tam kde*
 1 - výkrok pravou vpřed
 2 - krok na levou vzad
 3 - výkrok pravou vzad
 4 - krok levou vpřed
- X. *je březový mlází*
 = IX.
- XI. *potkám krásnou dívku*
 1 – 4 dva kroky ke středu kruhu P, L oporem levou
- XII. *tralala*
 1 – 2 přinožením pravé výpon- uchopit hůl obouruč a předpažením
 vzpažit, hůl nad hlavou rovně
 3 – 4 stoj – skrčením připažmo připažit , pustit hůl levou a opřít se pravou
- XIII. *stojí a pláče a něco jí*
 1 - výkrok levou vzad
 2 - krok pravou vpřed (přenosem)
 3 - krok levou vpřed
 4 - krok pravou vzad (přenosem)
- XIV. *schází*
 = XIII.
- XV. *ta dívka zkrátka*
 dva kroky vzad L, P
- XVI. *je zoufalá.*
 1 – 2 opřít o hůl oporem na horním konci před tělem – mírný podřep –mírný
 hrudní předklon a předklon hlavy
 3 – 4 půlobrat vlevo (pravým bokem na střed kruhu) – stoj – hůl před tělem
 dole rovně

Část b) 8 taktů 4/4

ZP – cvičenky vnitřních kruhů stoj pravým bokem na střed kruhu,

Všechny připažit, hůl před tělem dole rovně

- I. *Jen k ní přijdu*
 1 - výkrok pravou stranou (v kruzích ke středu)
 2 - přinožením levé mírný podřep – mírný úklon vlevo – paže vpravo
 poníž, hůl vpravo dole rovně – otočit hlavu vpravo
 3 – 4 = 1 – 2 ale opačně (v kruzích ze středu!)
- II. *a řeknu svý „pardon“*
 1 – 4 mírným hmitem podřepmo stoj – velkými čelnými kruhy a oblouky
 dolů paže vpravo poníž, hůl dole rovně – mírný úklon vlevo –
 otočit hlavu vpravo
- III. – IV. *už mi šeptá bledá jako zed'*
 = I. – II. ale opačně
- V. *ty jsi má zhouba*
 1 - 2 výkrokem pravé půlobrat vpravo – předpažit, hůl před tělem rovně
 3 - 4 přinožením levé půlobrat vlevo – připažit, hůl před tělem dole rovně
- VI. *jsem Brigitta Bardotte*
 1 – 4 = V. ale opačně (v V- a VI. taktu čelem, boky, zády na střed kruhu)

VII. – VIII. *chci tě mít ráda a to hned teď'.*

1 – 8 velkými čelnými kruhy a oblouky vpravo vzpažit

Mezihra 2 takty 4/4 - nezpívaná

I. 1 – 4 výdrž

II. 1 - 4 čtyři malé hmity podřepmo, cvičenky ve vnitřních kruzích
zvolna připažit, hůl dole svisle do pravé, opřít

Část c) 16 taktů 4/4

Cvičenky ve vnitřním kruhu

ZP – stoj pravým bokem na střed kruhu – opřít pravou

I. – VIII. *Houpy, houpy, houpy, houpity, houpy, houpy, hou,*
Každý zná, tu píseň houpavou, není tak hloupá
a kdo lidi houpá, tak ať si s námi teď dá tu mou.

= I. – VIII. části a) V 8. taktu cvičenky končí zády na střed kruhu!

IX. – XVI. – beze změny, všechny stejně podle popisu

Musím konstatovat, že v Roudnici byla skladba předvedena dobře a věřím, že tyto dvě drobné úpravy ji při dalších vystoupeních ještě vylepší.

Pozor na manipulaci s holí, dodržujte polohy a rytmus – a hlavně, mějte ze cvičení radost.

Připomínám nutnost včasné přihlášky na obě očekávané akce (bude docela určitě platit „kdo dřív přijde, ten dřív mele!“ Tak na to nezapomeňte.

Tak hodně zdaru a radosti z pohybu!

Zprávy z Brna

Čas letí – jistě jste již obdrželi první informační bulletin z Brna, tzn. že jste seznámeni s připravovaným programem.

Vzhledem k velkému zájmu cvičenek a poměrně malé ploše stadionu, je jasné, že budou problémy se zařazením celků. Z tohoto důvodu je připravena ještě druhá skladba pro ženy, která bude mít v Brně premiéru a, doufejme, bude se moci uplatnit i v Plzni. (Tato skladba je připravena, ale ještě nebyla v bulletinu uvedena!)

Takže – kromě skladby pro dorostenky a mladší ženy „Jsme kočky“ Jany Sklenářové a skladby pro ženy „Pro radost“ Marie Frantové, bude zařazena ještě druhá skladba pro ženy.

Hudební předlohou skladby je nahrávka The Royal Philharmonic Orchestra – směs nejpopulárnějších hudebních motivů klasické hudby v moderním aranžmá. Skladba trvá 6,05 minut a jmenuje se „Koncert“. Typické pro ni je poměrně vysoké tempo, jednoduchý pohyb, základním nácvikovým celkem je „devítka“ základním choreografickým celkem „36“. Při nácviku se budete těšit z nádherných melodií Handelova Mesiáše, Verdiho Trubadúra, Gounodova Fausta, Bizetovy Carmen a Beethovenovy „Deváté“ – nebudeme používat žádné náčiní. O vhodných úborech se ještě poradíme, ale v žádném případě by jejich pořízení nemělo vyžadovat zvláštní náklady. Spíš předpokládáme tmavé dlouhé kalhoty a stejně barevné tričko pro všechny.

Nácvik bude probíhat stejně jako u Waldemariány – v župách a oblastech, podle možností. Popis je připraven, hudební nahrávka je k dispozici na internetu (The Royal Philharmonic orchestra – A night at opera) a bude možno ji dodat i v samostatné nahrávce! Těším se!

Jarina Žitná

První pomoc pro cvičitele

Lidé nemocní cukrovkou (diabetes mellitus),

kteří si píchají inzulín proti této nemoci, mohou po chybě v životosprávě vypadat náhle „jinak“, mohou mít hlad, třes prstů, mohou se potit, být zmatení, jako opilí a upadnout do bezvědomí. Pokud jsou při vědomí, podáme jim okamžitě například několik kostek cukru, silně oslazený čaj nebo sladkou Coca-Colu či Pepsi-Colu slazenou cukrem, ne dietní s aspartamem (tzv. Light). Pak podáme chléb, pečivo atd. Pokud jsou již v bezvědomí, nesmíme nic ústy podávat, voláme ihned zdravotnickou záchrannou službu (ZZS) na telefonním čísle tísňového volání 155. Též můžeme podat injekci glukagonu podle přiloženého návodu, má-li ji postižený u sebe.

Cvičenci s epilepsií

Epilepsie neboli padoucnice patří mezi křečová onemocnění, která při záchvatu ohrožují nejen život samotného pacienta, ale i okolní osoby. Proto platí pravidlo, že jedinci trpící epilepsií nesmí šplhat po výškách ani skákat do vody. U dětí musíme dbát na pravidelný životní režim včetně užívání léků, vyvarovat se fyzické zátěže s hyperventilací (prohloubené a zrychlené dýchání).

První pomoc při křečovém stavu spojeném s bezvědomím (epileptický záchvat) spočívá v ochraně postiženého před poraněním. To znamená zmírnit pád v počátku záchvatu, odstranit okolní nebezpečné předměty (ostré předměty, horké nápoje), hlavu podložit měkkým materiálem, ale nepředklánět, zajistit volné dýchací cesty. Do dutiny ústní se nesnažíme vpravit mezi zuby žádný pevný předmět. Vždy uvolníme oděv a zajistíme přívod čerstvého vzduchu. Nesnažíme se násilím omezovat pohyby postiženého, pouze dbáme, aby se při křečích nezranil. Ztlumíme ostré světlo, vypneme hlasitou hudbu. Po skončení záchvatu postiženého sledujeme, nesnažíme se ho násilím probudit! Zotavovací poloha zajistí volné dýchání.

Trvá-li epileptický záchvat delší dobu (déle než 10 minut) nebo se záchvaty opakují, případně jde-li o vůbec první záchvat postiženého, vždy přivoláme ZZS.

Prohlášení zákonných zástupců dítěte při vstupu dítěte do oddílu sportovní všestrannosti

31. prosince 2013 vstoupila v platnost vyhláška MZ 391/2013 o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu. Tento předpis řeší problém zdravotních prohlídek u výkonnostních, vrcholových i rekreačních sportovců. Jestliže organizace tyto prohlídky nevyžaduje, tak ani na podkladě této vyhlášky není povinností je pro cvičební hodiny odboru všestrannosti zavádět.

Zdravotní komise ČOS spolu s náčelnictvem ovšem doporučuje jednotám (cvičitelům) vyžadovat od rodičů dětí při přihlášení do oddílu všestrannosti vyplnění dotazníku „Prohlášení zákonných zástupců dítěte“ – ke stažení na www.sokol.cz – Zdravotní komise ČOS – Dokumenty a články. Cvičitel by měl vědět, jestli má v oddíle cvičence s epilepsií nebo s cukrovkou. Při pobytu v přírodě se alergie na vosí či včelí štípnutí může stát život ohrožujícím stavem. Znalost těchto skutečností nám umožní se na eventuální příhody dobře připravit.

V příštím čísle si povíme něco o vybavení lékárníčky (na táboře, v sokolovně, na cesty). Pokud by vás ještě něco zajímalo z první pomoci, navrhněte téma.

MUDr. Tomáš Jelen, zdravotní komise ČOS

Z nouze ctnost- z běžné praxe

Vosí či včelí bodnutí

V červnových Souzvučích nám MuDr. Tomáš Jelen ze zdravotní komise ČOS podává velmi kvalifikovaný a správný názor na řešení tohoto problému. Nelze, než s ním souhlasit a poděkovat mu. Jím popsaný postup připadá v úvahu na organizovaných akcích, kde jsou k dispozici uvedené prostředky a odborníci. Jenže život přináší mnoho ale. Představme si bodnutí v lese či na lukách, kde pochybuji, že někdo s sebou nosí (mimo alergiky) popsané pomůcky. Tady musí nastoupit osvědčené prostředky našich babiček. Dovolte mi podělit se o vlastní mnohaletou zkušenost, která loni při žních dosáhla naprosto nebývalého rozsahu. Svázeli jsme malé balíky slámy k příteli do zahrady, kde jsme je chtěli ukládat do stohu. Jako správní hospodáři jsme se rozhodli napřed odstranit zbývající loňské. Bral jsem jeden po druhém a najednou se ozval strašný hukot, připomínající forsáž letadla. Naprosto jsem netušil co se děje. Zběsilý úprk kolegů nevěstil nic dobrého. Když jsem se otočil zpět, uviděl jsem odkryté včelí hnízdo. To už jsem měl na sobě stovky jeho obyvatel. Vzal jsem nohy na ramena a utíkal přes humno a stodolu na horní dvůr. Tam již hospodyně vidíc co se děje, chystala ocet a krájela cibuli. Po odstranění trička, ve kterém se ještě včely držely, jsem si ocet nalil přímo na hlavu a začal ho po sobě roztírat stejně jako nakrájenou cibuli. Měl jsem desítky žihadel a představoval jsem si, jak budu otekle vypadat. Největší strach jsme měli o naše mladé pomocníky a byli rozhodnutí v případě potřeby volat záchranku, protože i oni dostali žihadla. A představte si, žádná reakce se u nikoho nedostavila. Pochopitelně pro tento den již práce skončila a povolání včelař pomocí zkušeností a chemie problém odstranil. Když už píšu o laické pomoci, tak znám ještě jednu, kterou jsem zažil několikrát při polních nebo lučních pracích, kdy jsme narušili nebo vyoralí většinou vosí hnízda. A sice jde o hlínu-zeminu, která je v podstatě vždy při ruce třeba v květináči. Žihadlo je nutno vytáhnout a postižené místo potírat zeminou. Horší to bylo u koní, protože nechápali oč jde a plašili se. Netvrdím, že mnou popsané zkušenosti jsou správné a počítám s tím, že je odborníci nebudou akceptovat, ale v mém životě vždy zabraly a neměli jsme nikdy žádné následky v jakémkoli směru.

Jiří Netolický, svobodný pán na Telnickém mlýně - T. J. Sokol Telnice

Geocaching – 100 sokolských keší republice

Na posledních přeborech ZZZ v Třebíči byla slavnostně zahájena nově zařazená činnost do programu Sokola – geocaching. Organizace se ujala komise pobytu v přírodě. Geocaching je nový moderní program, při hledání, případně zakládání kešek, nachodíte mnoho kilometrů přírodou, naučíte se využívat svých vědomostí i svých pozorovacích schopností – pomocí materiálů uložených v keškách získáte mnoho nových informací a zároveň pomůžete propagaci Sokola především u lidí, kteří se rádi pohybují v přírodě, což je naše „krevní skupina“.

Metodické materiály najdete na sokolských webových stránkách, na podzimní měsíce plánuje komise PP také seminář o geocachingu v Drhlenech. Pozvánky na tuto akci budou rozeslány včas!

Jarina Žitná, za komisi PP

Nejenom pohybem živ je sokol

Edvard Beneš – druhý prezident republiky

Projev byl přednesen v Brně při příležitosti 130. výročí narození 28. května 1884.

Edvard Beneš vstoupil do československé a evropské politiky na počátku světové války. Bylo mu třicet let a měl rozsáhlé znalosti z filosofie, sociologie, historie, politiky a kultury. Studoval v Praze, ve Francii, v Anglii a v Německu. Získal doktorát filosofie v Praze a doktorát politických věd v Dijonu. V roce 1913 se stal docentem filosofie a sociologie techniky. Měl bohatou novinářskou praxi a byl autorem vědeckých studií o politickém individualismu, o vývoji politických stran, o evropském socialismu o národnostní otázce a o problematice války. Svým vzděláním i hlubokými znalostmi se převyšoval většinu tehdejších politiků Evropy.

Na protirakouském odboji se Edvard Beneš podílel nejprve v domácí odbojové organizaci Maffie a po svém odjezdu za Masarykem do zahraničí zaujal - jako generální tajemník československé národní rady v Paříži - vedoucí postavení v zahraničním odboji. Z jeho iniciativy se 26. září 1918 tato organizace přeměnila v Prozatímní československou vládu (Masaryk, Beneš, Štefánik), která byla uznána dohodovými státy, spolupodepisovala mírové smlouvy a reprezentovala Československo i na mírové konferenci ve Versailles. Na ní Edvard Beneš svými sedmi obsáhlými memorandy prosadil územní podobu nové republiky a zapojil ji do poválečného tzv. versailleského systému.

Zde si dovoluji připomenout na obtížnost stanovit a prosadit jižní hranici Slovenska. Tuto obdivuhodnou zásluhu ministra zahraničí ocenil Dr. Dušan Kováč, přední historik Slovenské akademie věd.

Edvard Beneš se také od počátku podílel na činnosti nové mezinárodní organizaci - Společnosti národů, která nahradila dosavadní rozhodování velmocí demokratickým systémem mezinárodního jednání malých i velkých států. V rámci versailleské smlouvy a na základě Společnosti národů uzavřel Beneš ve funkci ministra zahraničních věcí počátkem 20. let mezinárodní smlouvy s Rakouskem, Německem, Polskem a především s Rumunskem a Jugoslávií. Tato tzv. Malá dohoda se stala základem jeho středoevropské politiky.

Souběžně působil Edvard Beneš ve Společnosti národů jako generální zpravodaj komise, která dále precizovala a koordinovala program Společnosti národů. Byl také jedním z autorů tzv. ženevského protokolu, všeobecného garančního paktu, zajišťující kolektivní obranu proti útočníkovi. Precizoval pojem útočníka a sporné případy byly projednávány u mezinárodního soudního dvora v Haagu. Ženevský protokol se však pro odpor Německa a Anglie neuskutečnil. Místo toho byla na konferenci v Locarnu v roce 1925 otevřena cesta k možné revizi mírových smluv a k nové velmocenské politice. Do čela této politiky se postupem času dostalo nacistické Německo, které vystoupilo ze

Společnosti národů, zahájilo všestranné zbrojení a v březnu 1936 obsadilo Porýní. Tím porušilo nejen mírovou smlouvu, ale i locarnskou dohodu a přešlo k otevřené agresi. A to za mlčení Francie a Anglie.

Edvard Beneš již od roku 1930 varoval před nebezpečím nové války. Systematicky usiloval o zastavení rozkladného procesu poválečné Evropy, v rámci francouzsko-československo-ruského bloku se pokoušel o rekonstrukci Společnosti národů a proti anglické politice appeacementu zdůrazňoval, že s německým nacistickým režimem není „žádná dohoda možná“.

A když koncem roku 1937 přešla německá nacistická politika, tolerovaná Anglií, k útoku na revizi versailleského systému ve střední Evropě, zahájil Edvard Beneš úpornou, přes rok trvající obranu republiky: V říjnu 1937 a v září 1938 odrazilo Československo dva pokusy nacistů o puč, jejichž cílem bylo připojení pohraničních území k Německu. A když se v květnu a v září 1938 začala německá vojska stahovat k čs. hranicím, ČSR mobilizovalo a prezident zahájil rozsáhlou politickou akci varující před útočником celou Evropu. Ve dnech 23 až 28. září 1938 se prezidentovi podařilo mobilizovat celý čs.spojenecký systém, který byl připraven k odražení útočnika. Edvard Beneš se stal ústředním protihitlerovským státníkem Evropy, nenáviděným jak nacisty v Německu, tak i sudetoněmeckými henleinovci. Dne 26.9.1938 Hitler v berlínském Sportpalastu řval: „Nyní proti sobě stojí dva muži - tam je pan Beneš a tu jsem já“. A dav skandoval: „Krvavý pes Beneš“!

Po dohodě s prezidentem předal 25. září vyslanec Jan Masaryk londýnské vládě prohlášení, ve kterém ČSR odmítlo všechny požadavky dohod Chamberlaina s Hitlerem v Berchtesgaden a Godesbergu, které žádaly od Československa splnění Hitlerových požadavků: „Má vláda mě žádá, abych prohlásil co nejslavnostněji, že požadavky pana Hitlera jsou pro nás naprosto a bezpodmínečně nepřijatelné. Proti těmto novým a krutým požadavkům pokládá má vláda za svou povinnost postavit se na svrchovaný odpor a my tak s Boží pomocí učiníme. Národ svatého Václava, Amose Komenského a Tomáše Masaryka nebude národem otroků“!

Odpovědí na tuto čs. politiku aktivní obrany se stala mnichovská dohoda (správněji mnichovský diktát) čtyř velmocí: Německa, Francie, Anglie a Itálie. Ta odpor Československa zlomila a donutila vydat Německu část svého území. Důsledkem dohody nebylo však zajištění míru, jak ji mylně hodnotil britský premiér Chamberlain, ale naopak: stala se rozhodujícím krokem k druhé světové válce, jak ji správně hodnotil prezident Beneš. Okamžitě poté, kdy Německo mnichovskou dohodu porušilo a provedlo okupaci zbytku Českých zemí, zahájil prezident Beneš svůj nový, vítězný zápas za obnovu Československa.

V únoru 1948 byla však republika vřazena k dalším východoevropským zemím zapojeným již do sovětského mocenského bloku. Po ztrátě její svobody umírá 3. září 1948 na troskách svého a Masarykova díla.

Věra Olivová, předsedkyně Společnosti Edvarda Beneše.

Záznam přednášky zaslal *br. Kruml*. Druhý neméně zajímavý projev *J. Opata* zveřejníme v příštím čísle časopisu. Životopisy velkých a důležitých osobností jsou

dostatečně známé, všimějme si tentokrát spíš jejich odkazu – myšlenek, které zůstávají platné a pokusme se je konfrontovat s dnešní skutečností.

Masarykovo desatero

Oba naši první prezidenti měli mnohé společné. Zkusme vytypovat desatero hodnotových cílů, za kterými Masaryk šel. Jsou neurčité? Nemají nic společného s realitou? Naopak! Ukazují sebezáchovný směr!

1) ***Braňte pravdu.*** (spor o pravost Rukopisů královédvorského a Zelenohorského, hilsneriáda, záchrana života asi 50 Srbů a Chorvatů v inscenovaném velezrádném procesu). Prezidentská standarta „Pravda vítězí“.

Dnes: cynické manipulace a propaganda za všech mocenských center, dokonce vedou ve službách moci a v zájmu účinnosti podložené.

2) ***Bud'te uvědomělý národ.*** Pěstujte vlastní národní historii a filosofii.

(Význam husitského apelu na svobodu úsudku a svědomí, českobratrských snah vzdělávacích, Komenského světovosti a tolerance, myšlenek buditelů, zvláště Dobrovského, Kollára, Šafaříka, nezapomínejme na historické a politické dílo Palackého a na přínos Havlíčkův. Bez historické paměti není národa.

Dnes: destrukce historické paměti ve většině medií, jen s nepatrnými výjimkami.

3) ***Pečujte o velikost malého národa.*** Jděte klidně svou vlastní cestou. I malý národ může být kulturně vyspělý, šťastný a hrdý. Bude-li každý z vás z křemene, je celý národ z kvádrů. Neopíche se po těch větších a bohatějších!

Dnes: opíčíme se, nevěříme si, ztrácíme svou identitu.

4) ***Vyznávejme ideál humanity*** (lidství, člověčenství), který se vyvíjí od dob reformace a renesance. Nepropadejme individualismu, utilitarismu, pesimismu, nehledejte nadčlověka! Chraňte přírodu a ctěte člověka. Zachovávejte staré přikázání lásky k bližnímu. Co nemá ty rád, nečiň druhému !

Dnes: jsme tu každý sám za sebe. Životní naplnění jedince se stále více jeví jako honba za ziskem. Ideálem se stává bohatství, neomezená spotřeba, povrchní zábava, pochybný styl života v komerčním šoubyznysu.

5) ***Uznávejme ideje volnosti*** (svobody), rovnosti a bratrství (solidarity).

Usilujte o spravedlnost. Každý má právo na chléb a plnohodnotné vzdělání. Jsou nejen práva politická, ale i hospodářská. I socialismus je humanitní směr. Chudí nepotřebují almužnu, ale práci a spravedlivou odměnu. Všichni mají právo na důstojný život. Svoboda bez odpovědnosti je lichá!

Dnes: žebráci, bezdomovci, nezaměstnaní. Spravedlnost se pokládá za iluzi.

Nerovnost přerostla do nesouměřitelnosti. Vládne zásada maximalizace zisku a konkurenceschopnosti. Kapitál má přednost před a nad člověkem.

6) ***Važte si svobody a samostatnosti,*** kterou jsme vybojovali v 1. válce světové. Važte si hrdinství legionářů, sokolů, važte si těch, kteří pracují obětavě a nezištně pro blaho národa.

Dnes: zpochybňuje se sama existence a identita národa, zesměšňují se nadosobní cíle.

Perspektivní jedinec se ptá: co mi ta která funkce (podnik) vynese ? Co se mi více vyplatí?

7) ***Mějte na paměti Washingtonskou deklaraci z r. 1918, naše***

„Prohlášení nezávislosti“ a jeho princip. Stát budiž republikou, bude mít demokratický parlament, institut referenda, zaručí svobodu svědomí, projevu

a shromáždování, zrušeny budou šlechtické výsady a tituly, šlechtické velkostatky budou vyvlastněny pro potřeby domácí kolonizace (pozemková reforma), bude provedena odluka církve od státu, ženy budou mít stejná práva, pracovní doba

bude osmihodinová, ústava zabrání třídnímu zákonodárství atd.

Dnes: státní idea chybí. Hrozí návrat poměrů před Deklarací. Trpíme pochybné restituce církevní i šlechtické, mlčíme k nekritickému a nezaslouženému hodnocení Rakousko-Uherska a některých jeho představitelů a j.

8) Zajímejte se o vývoj v Evropě a ve světě. Státy se spojují, integrují.

Dbejte na to, aby se tak dalo na principech rovnosti. „Já pán, ty pán!“ podporujte svébytnost a vzájemnost, neopomíjejte slovanské národy, octly se historickým vývojem v méně příznivých podmínkách.

Dnes: poselství zcela aktuální.

9) Dbejte o kulturu slova. Věnujte pozornost literatuře a umění.

Vděčíme jim za povznesení národa. Nejsou tu pro zábavu, ale pro zušlechtění.

Přinášejí prožitek lidského údělu. Celé veliké masy národní z nich přijímaly ideály mravní a sociální.

Dnes: pokračuje kulturní destrukce. Neoliberalismus a postmoderna odmítají s posměchem výchovné a vzdělávací tendence umění. Cení se narušování stávajících norem a „šok“ z nového díla vlivem jakékoliv vulgárnosti a obscénnosti.

10) Starejte se o školu a učitele. Až vedou žáky v duchu přirozeného

vlastenectví, prostého šovinismu, k uvědomělé lásce k vlasti, která se projevuje činy, ne slovy. Ať uplatňují demokratičnost, výchova má směřovat k rozumné a odpovědné správě věcí veřejných. Ať posilují rozvoj myšlení, aby bylo kritické a metodické a činilo člověka způsobilým řešit praktické problémy života. Ať vedou k úctě k ideálům individuální i národní mravnosti, ať pěstují lásku k práci, k duchovním hodnotám, k vědě, k poznání pravdy, ať rozvíjejí smysl pro krásu a umění.

Dnes: Škola bez kázně, učitel bez vážnosti, vzdělanost není uznávanou hodnotou. Máme tu generaci, která netouží po vzdělání, tím méně po službě vlasti. Chce se zviditelnit, chce zbohatnout, chce si něco „užít“. A media ji v tom intenzivně podporují.

Závěrem: Nemyslím, že odkaz Masarykův je neurčitý, mlhavý a vzdálený realitě. Nabádá nás k radikální proměně společnosti, která se octla v krizi jako celá euroamerická civilizace. Jak? To je na současných generacích, které by měly vědět, že

život je nejen dar, ale i riziko a úkol!

Stanislava Kučerová, převzato z časopisu Národní osvobození ze dne 25. června 2014.

„Člověk, chce-li být úplný a poctivý a nebát se, musí se angažovat!“

Jiří Voskovec

„Neztratit glanc, neztratit víru v lidi, v sebe, v život!“ Jan Werich

„Tak nám zabili Ferdinanda...“

Atentát na Rakousko – Uherského následníka trůnu Ferdinanda d' Este dne 28. června 1914 byl jakýmsi spouštěcím mechanismem, který vyvolal první světovou (tzv. „velkou“) válku. Bylo to právě před sto lety, v Brně byl v den atentátu zrušen a rozpuštěn sokolský slet a zahájení válečného incidentu na sebe nedalo dlouho čekat.

Vracíme-li se dnes k této události, má to své důvody. Nejde pouze o vzpomínku na válečný konflikt – tato válka však znamenala zlom v životě lidské společnosti především v Evropě, ale zasáhla i Afriku, Asii a nakonec i Ameriku.. Vlivem čtyř krutých válečných let došlo k výrazným změnám v oblasti geopolitické i vojenské, důsledkem byla i změna celé společenské atmosféry, změna kulturních i společenských návyků a posun do té doby platných morálních hodnot. Došlo k výrazným změnám státního uspořádání především ve střední Evropě, rozpadu velmocí jako bylo Rakousko – Uhersko a vzniku nových států – Československo, Jugoslávie.

První světová válka vytvořila novou Evropu a její důsledky jsou patrné dodnes.

Atentát v Sarajevu sám o sobě válku nevyvolal, politické poměry v Evropě, zostřené rozpory mezi velmocemi o dělení světa, o zisk nových zdrojů surovin, odbytišť a trhů Evropu rozdělovaly už dávno. Nejagresivnějším státem se stalo Německo, které se k dělení kolonií dostalo pozdě, když už ty nejatraktivnější byly dávno rozděleny, situaci zhoršovaly poměry na Balkáně, kde si v r. 1908 František Josef I. neoprávněně přisvojil Bosnu a Hercegovinu, které se snažilo podporovat Srbsko. Důsledkem bylo nepřijatelné ultimatum Rakousko – Uherska Srbsku, kterému byla 28. června 1914 vyhlášena válka. V té době už v Evropě existovala tzv. „Dohoda“, která slučovala Velkou Britanii, Francii a Rusko, ke kterým později ještě přistoupila Itálie (původně spojenec tzv. „Ústředních mocností“), v r. 1917 také Spojené státy. Členy „Ústředních mocností“ byly kromě Německa a Rakousko – Uherska od r. 1915 také Osmanská říše (Turecko) a Bulharsko.

Válečné události postupovaly v počátcích konfliktu velmi rychle.

V Rusku i Rakousko – Uhersku došlo k mobilizaci, 1. srpna vyhlásilo Německo Rusku válku, Německo ve snaze dostat se do Francie obsadilo 2. srpna Lucembursko a 4. srpna Belgie, což byl zase podnět pro vyhlášení války Velkou Britanií Německu. 6. srpna vyhlásilo válku Rusku také Rakousko – Uhersko, do konfliktu se zamíchala i Černá Hora a do týdne Francie a Velká Británie. Z asijských států se Japonsko angažovalo na straně států „Dohody“, Turecká říše se postavila po bok Německu a Rakousko – Uhersku. Tak vznikl ve velmi krátké době světový konflikt, kterého se později zúčastnily i Spojené státy. Na všech frontách stálo dohromady více než 60 milionů vojáků.

Válka skončila kapitulací „Ústředních mocností“ 11. 11. 1918 v 11. hodin. Kapitulace však byla podepsána již po páté hodině ráno ve vagoně maršála Foché v Compiègne. Formálním zakončením byly až Pařížské smlouvy v r. 1919, konečný výsledek světového střetnutí byl formulován a podepsán 18. ledna 1919 ve Versailles. Konečná smlouva

rozhodně nebyla dokonalá – už v ní můžeme shledávat formulace, které o 25 let později přispěly ke vzniku dalšího světového konfliktu a na který doplatily svými životy miliony lidí.

Jarina Žitná

Kalendárium

Srpen

- 3. srpna 1958 - americká ponorka na nukleární pohon Nautilus pod povrchem ledu proplula Arktidou
- 8. srpna 1488 - v Praze byla vytištěna první česká Biblií svatá – první velký český tisk po Kronice trojánské z r. 1468
- 8. srpna 1884 - V Oetz u Tyrolsku tragicky zahynul zakladatel Sokola dr. Mir. Tyrš
- 8. srpna 1918 - tzv. „černý den německé armády“, vítězstvím Spojenců u Amiensu začíná porážka Německa v I. svět. válce
- 9. srpna 1918 - britská vláda Balfourovou deklarací uznala Československou národní radu za představitele národních zájmů a budoucí vládu státu
- 10. srpna 1928 - narodila se Věra Růžičková, členka zlatého družstva sportovních gymnastek na OH v Londýně r. 1948, členka OV, sokolská pracovníce (odbor sportu a předsednictvo ČOS)
- 11. srpna 1948 - narodil se Jan Palach
- 12. srpna 1978 - zahájen provoz na lince A pražského metra
- 13. srpna 1728 - Vitus Jonassen Bering stanul na nejsevernějším výběžku Čukotky, proplul úžinou mezi Asií a Amerikou, která je dnes nazvána úžinou Beringovou
- 14. srpna 1958 - zemřel Jean Frédéric Joliot – Curie, nositel Nobelovy ceny za chemii (spolu se svou ženou Irenou)
- 15. srpna 1868 - v Zábřehu na Moravě se narodil cestovatel Jan (Eskymo) Welzl – je pohřben na hřbitově v Dawson City
- 15. srpna 1945 - absolutní kapitulace Japonska po svržení prvních atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki. Císař Hirohito ji podepsal a oznámil až 2. září téhož roku. Konec II. svět. války.
- 16. srpna 1938 - zemřel Andrej Hlinka, katolický kněz a politik. Původně zastával myšlenku společného státu Čechů a Slováků, byl však nespokojen a tak v lednu 1922 vyhlásil program autonomie Slovenska
- 17. srpna 1888 - narodil se prof. PhDr. František Trávníček, český filolog, bohemista
- 19. srpna 1878 - Švéd Adolf Erik baron Nordenskjöld proplul na lodi Vega jako první tzv. Severovýchodní průjezd – obeplul severní pobřeží Asie až do Beringovy úžiny.
- 21. srpna 1798 - v Paříži se narodil Jules Michelet – francouzský historik. Věnoval se hlavně historii Francouzské revoluce
- 21. srpna 1968 - vojenský zásah pěti států Varšavské smlouvy proti demokratizujícímu hnutí (Pražské jaro) v Československu – okupace republiky
- 22. srpna 1968 - mimořádný sjezd KSČ odsoudil okupaci Československa
- 23. srpna 1868 - narodil se významný slovenský architekt Dušan Jurkovič – jeho dílem byla výstavba Luhačovic, Pusteven a Štefánikova pomníku na Bradle
- 23. srpna 1968 - v Moskvě jednání předsednictva ÚV KSČ a ÚV KSSS o normalizaci

- v Československu
25. srpna 1908 - narodil se Wing Commander Alois Vašátko, velitel Čs. stíhacího křídla ve Velké Británii
28. srpna 1848 - narodil se JUDr. Jan Podlipný, pražský primátor, starosta ČOS

Září

1. září 1598 - Rudolf II. povýšil Hradčany na královské město. Současně vznikla čtvrť chudiny Nový svět
3. září 1918 - vláda USA uznala Národní radu československou za čs. vládu de facto (připojila se k uznání vlády britské a francouzské)
3. září 1948 - zemřel druhý prezident republiky dr. Edvard Beneš
9. září 1828 - narodil se Lev Nikolajevič Tolstoj – spisovatel a filosof, vůdčí osobnost světové literatury
12. září 1822 - narodil se Jindřich Fugner, spolupracovník Tyršův a první starosta Sokola Pražského
12. září 1938 - projev Adolfa Hitlera v Norimberku, potlačený pokus o puč v pohraničí
13. září 1968 - znovu zavedena censura – oblast tisku a sdělovacích prostředků
14. září 1886 - narodil se syn TGM - Jan Masaryk, pozdější min. zahraničí
14. září 1937 - zemřel prezident Osvoboditel Tomáš Garrigue Masaryk
14. září 1938 - vzlet největší vzducholodi všech dob – Graf Zeppelin II.
15. září 1938 - schůzka Hitlera s Chamberlainem – dohodnuty požadavky proti ČR
15. září 1968 - v SSSR byla vypuštěna první automatická stanice Zound 5, o tři dny později první bezpilotní oblet Měsíce
16. září 1938 - Československá vláda rozpustila Sudetoněmeckou stranu a její úderné oddíly
17. září 1832 - v Děčíně se narodil dr. Miroslav Tyrš, zakladatel Sokola
17. září 1938 - zemřel Antonín (Benjamin) František Svojsík, tvůrce čs. skautingu
18. září 1848 - na českých gymnasiích zavedena čeština jako vyučovací jazyk
19. září 1938 - vlády V. Británie a Francie vyzvaly čs. vládu, aby postoupila pohraničí Německu
20. září 1778 - narodil se Fadděj Faddějevič Bellingshauzen – objevitel Antarktidy
20. září 1938 - čs. vláda odmítla požadavky V. Británie a Francie na vydání pohraničí
21. září 1868 - v Havl. Brodě se narodil český politik a novinář Václav Klobáček
22. září 1938 - generální stávkou českých zemní na obranu republiky
23. září 1938 - vyhlášena všeobecná mobilizace záloh do 40 let a všech příslušníků speciálních jednotek
25. září 1938 - čs. vláda odmítla v notě předané britské vládě Hitlerovy požadavky vyjádřené v tzv. godesberském memorandu
28. září 1928 - anglický bakteriolog Alexandr Fleming náhodně objevil penicilin
29. září 1758 - narodil se britský admirál Horatio Nelson. Vítězstvím u Abukiru a později v r. 1805 u Trafalgaru potvrdil britskou nadvládu na moři
29. září 1938 - uzavřena v Mnichově dohoda o odstoupení pohraničí – „o nás, bez nás“!
30. září 1938 - podepsána v Mnichově dohoda a čs. vláda musela uznat mnichovský diktát

***„Zvoní, zvoní zrady zvon, zrady zvon-
čí ruce ho rozhoupaly,***

Francie sladká, hrdý Albion - a my jsme je milovali...“
(František Halas)

Dva sokolské slety očima dorostenky a náčelnice

ČOS

„Naší pilné studentce a dorostenky Jarině v upomínku na Sokol Liberec – Ruprechtice od tatínka a maminky“ – to je věnování v monografii dr. Alberta Pražáka „Dr. Miroslav Tyrš“ (osvobozenecký smysl jeho díla). Dostala jsem ji k Vánocům roku 1947. Bylo mi čtrnáct – pilná studentka jsem nikdy nebyla, pilná dorostenka ano!

Samozřejmě mne tenkrát ani ve snu nemohlo nenapadnout, že slet na který jsme se právě chystali, bude nejen oslavou znovu získané svobody, ale také poslední na dlouhou dobu temna. A už vůbec mi ani nepřišlo na mysl, že bych po těch 46 letech mohla stát na můstku jako náčelnice ČOS!

Ale stalo se! I když jsem celý život ráda učila a místo jsem měla, oželela jsem rapidní zhoršení svých finančních poměrů a odešla do důchodu, chtěla jsem mít volné ruce. Před námi byl sokolský slet po 46 letech – chápala jsem ho jako ukázkou nové sokolské práce a především jako důkaz, že sokolové jsou stále tady a mají světu co říci! Důležité bylo, že si to uvědomovalo i členstvo a šlo do nácviku s nadšením a odhodláním. Slet byl věcí nás všech! Myslím, že dnes nejsem schopna dost dobře reprodukovat události tak, jak šly za sebou.

Sokolovny ožily radostným ruchem – začal nácvik sletových skladeb. Měla jsem na něm dvojnásobný zájem – jako náčelnice i jako autorka skladby s náčiním pro ženy. Podle známého vzorce se znalosti skladeb přenášely z ústředních srazů řízených jednotlivými autory na nácviky v župách a jednotách. Věděli jsme, že úroveň skladeb po stránce odborné, choreografické i po stránce přitažlivosti pro cvičence i diváky budou podrobeny nemilosrdné kritice. Neměli jsme na veřejnosti pouze příznivce a, bohužel, zkreslené informace a hodnocení spartakiád jako „výdobytek socializmu“ a nesmyslná myšlenka znásilňování individuality člověka jednotně prováděným pohybem – s tím se nebojovalo a dosud nebojuje snadno! Kromě toho, každý, kdo se do nácviku nějaké skladby pustí, rychle si uvědomí, že to je dlouhodobá a systematická práce, která začíná prvním nápadem autora, nácvikem zkušební kolektivu, napsáním skladby a zakreslením prostorové choreografie, nahrávkou hudby až k vlastnímu nácviku a jeho přenesení do jednot ke cvičencům. Byli jsme postaveni před neočekávaný fakt, že nebudeme mít tolik cvičenců, kolik jsme přerpokládali a rozhodně nezaplníme plochu strahovského stadionu tak, jak jsme mysleli a doufali.

Slet však nejsou pouze hromadné skladby, součástí jsou také nejrůznější sportovní soutěže, sletový průvod, kulturní představení, výstavy – a nekonečné starosti s dopravou, ubytováním, stravováním, oblečením cvičenců, úpravou stadionu a dalších sportovišť a to nejen v té konečné fázi v Praze, ale také na místech župních, případně oblastních sletů. Je to týmová práce a vyžaduje pilnou a aktivní práci velkého kolektivu lidí. Důležitou roli hrají finance – o to jak pro organizátory, tak i pro samotné cvičence, kteří si vše hradí z vlastní kapsy a často musí obětovat i svou dovolenou. Jenže to vše se dařilo řešit díky nezměrnému elánu zúčastněných organizátorů a cvičenců. Na plno pracovaly cvičitelské sbory jednotlivých skladeb i organizační teamy, bez kterých by

podobnou akci vůbec nebylo možno uspořádat. Obrovskou roli při přípravě celé té dlouho očekávané akce hrály zkušenosti a elán bratra náčelníka Jiřího Žižky. Byl všude a s přehledem a vtipem sobě vlastním dovedl řešit nejrůznější problémy – a že jich bylo početně. Hodiny, které jsme trávili společně ještě s br. Toncarem na náčelnictvu v malé místnosti nad schody, patřily k těm důležitým, ale také nejkrásnějším - řešili jsme tam nástupy, prolínání hudeb i skladeb, připravovalo se mluvené slovo a celá režie vystoupení (dvě sletová odpoledne). Spolupracovali jsme při tom velmi úzce s vedením cvičitelských sborů jednotlivých skladeb – respektovali jsme jejich názory a potřeby, ale tak, abychom z obou vystoupení vytvořili jednotný choreografický a režijní celek a připravili tak moderní podívanou pro diváky i silný zážitek pro cvičence. Zajímavé je, že se podařilo v klidu vyřešit všechny problémy a domluvit se tak, aby to vyhovovalo všem. Při tom jsme však museli řešit jeden problém, který se při podobné akci ještě nikdy nevyskytl – totiž nedostatek cvičenců na veliké ploše. I když jsme se rozhodli využít pouze polovinu plochy strahovského stadionu, nebylo to jednoduché. Řešili jsme to důsledným prolínáním nástupů i odchodů jednotlivých skladeb, rámováním plochy následujícími skladbami – a to vše bylo nutno spočítat, zakreslit, připravit hudbu, případně mluvené slovo. Byla to krásná, tvořivá práce, do které jsme vkládali všechny své zkušenosti a představy.

Čas letěl a slet se každým dnem blížil. Rostlo nadšení i nervozita, zdálo se, že se stále vynořují nové problémy a nedostatky, které bylo nutno rychle a účelně řešit. Pak se konečně roztrhl pytel s župními slety. Ten vůbec první se konal ve Veselí nad Moravou. Nemohla jsem tam chybět a začala jsem tak šňůru radosti a štěstí – všude to bylo stejné. Na župních sletech jsem si osobně vynahrazovala to, o čem jsem věděla, že na Strahově přijdu. Všude se našla nějaká volná značka a já se mohla postavit mezi sestry, zacvičit si s nimi svou vlastní skladbu a užít si ohromný pocit sounáležitosti a lidského přátelství.

A pak to najednou bylo tady. Pražská nádraží ožila skupinami přijíždějících cvičenců, městem si razily cestu autobusy ze všech koutů republiky, potkávali se známí i neznámí z domova i ze vzdálených zemí. Jednoho dne se na náčelnictvu objevila starší sestra. Vplula do dveří a prohlásila: „Já jsem Zora Kašpárková z Austrálie, jsme tu s dcerou a vnučkou, všechny umíme tři skladby, ale máme problémy s choreografií. Tak mi to pojd' ukázat!“ Přijeli nejen z Austrálie, ale i z USA a Kanady, z Francie, Rakouska, Švýcarska, Švédska a Německa, Velké Británie, byli tu Poláci i Lužičtí Srbové s malé skupiny z Ruska a Jugoslávie. Jazykové problémy neexistovaly.

A bylo vedro! Slunce se nemilosrdně opíralo do pražských ulic a pražilo na hlavy cvičenců. Tyršův dům byl rozpálený jako pec, žlutá strahovská pláň žhnula. Čekala, ale první, čeho se dočkala, byla obrovská bouřka, která poslední den poničila celou pracně připravenou výzdobu! Jenže – „Tam svět se hne, kam se síla napře!“ A my jsme ji napřeli.

Těsně před zahájením zkoušek za mnou přišel bratr Žižka. „Pojd' se mnou!“ „Ted'? A kam?“ Místo odpovědi mne pouze chytil za ruku a strčil do auta (mezi jiným se mu podařilo tu ruku mi do dveří přirazit). A teď jsem dostala lekci. Objeli a navštívili jsme všechna stanoviště na Strahově – nástupáře, značkaře, hudební režii, zázemí můstku i nástupiště, rozhlasovou kabinu – tam všude očekávali začátek naší velké slavnosti zodpovědní pracovníci. Většinou byli nervozní, uvědomovali si velmi dobře, co vše je v sázce. Jirka byl samý žert a když jsme odcházeli, ovzduší se výrazně změnilo. Všem stoupla sebedůvěra, usmívali se – obavy zmizely a dostavila se víra – prohrát nemůžeme! Vůbec první zkouškou byla naše skladba s kuželi a švihadly – teď konečně se ukáže v celé kráse to, co jsme tak netrpělivě očekávaly a s láskou připravovaly. Skutečně jsem stála na můstku jako náčelnice ČOS, oči cvičenek se obracely vzhůru v očekávání toho,

co přijde – a já si v ten okamžik ani nevzpomněla na tátu s mámou, i když tu právě teď byli docela určitě se mnou!

Na nástupišti mne pak zastavila skupina cvičenek skladby Karneval z Turnova. Skladba byla zařazena do programu jako první, úvodní. Nastupovaly do plochy bezprostředně po úvodních zvonech, která rozhoupala srdce všech přítomných. „Prosím Tě, můžeš pro nás něco udělat? Nemohla by ta pauza mezi zvony a vlastním nástupem být trochu delší? My nemůžeme jít, třesou se nám nohy!“

Takhle jsme reagovali všichni. Byli jsme šťastni, vše, co zůstalo za branami stadionu ztrácelo svou důležitost – byla to naše příležitost, náš život, naše pravda a naše bratrství a sesterství – byl to pocit síly!

Stránky časopisu nemohou unést dojmy a zážitky nás všech. Ale asi to nevádí - vzpomínky nám nikdo vzít nemůže.

A tak ještě jednu....zatím co cvičenci spali ve třídách a tělocvičnách rozpálených škol, vytáhla jsem si lehátko na střechu Tyršova domu a každý večer se - se spacákem v ruce - odebírala do vyšších sfér. Většinou moc nechybělo do půlnoci – celý obzor zabíralo rozzářené panorama Hradčan a já, přes veškerou únavu celého dne, jsem tiše přemýšlela a dumala – bylo o čem! Vzpomněla jsem si tam i na poslední (dožínkový) a hodně mokrá den nejslavnějšího sletu v roce 1948. Bylo po všem, přes deštěm omyté nástupiště jsme odnesly nad hlavami sestru Provazníkovou, tribuny se vyprázdnily, plocha plná života najednou zela prázdnotou. Smutně jsem stála pod prázdnotou Bránou borců. „Co teď, pro Boha, budeme dělat?“ Odpověď přišla okamžitě, od rodného bratra, který stál vedle mne. „No co, těšit se na dvanáctý!!“

Těšili jsme se a už snad ani nedoufali celých 46 let! Už jsem nebyla dorostenka, ale dospělá a už ne právě mladá náčelnice ČOS. Seděla jsem sama na střeše Tyršova domu, tiše pozorovala známé a nám všem drahé panorama Hradčan – byla půlnoc a slavnostní osvětlení zhaslo. Z osvětlených paláců a chrámů zbyly pouze tmavé kontury, ale nezmizely, zůstaly tam – pevné a krásné! Pevné a krásné jako myšlenka, která nás svedla dohromady. Ta myšlenka, sokolská myšlenka, stojí za to, aby jí člověk věnoval své srdce, úsilí i svůj život.

Od těch krásných dní roku 1994 uplynulo dvacet dlouhých – a možná velmi krátkých – let. Zpytujeme svědomí, přemýšlejme nad tím, čeho jsme za tuto dobu dosáhli, co jsme zkazili vlastním pokrytectvím, lhostejností a pohodlností. Nebylo toho málo, ale není ani málo toho, co se nám podařilo a čeho jsme dosáhli. Říkejme si s Janem Nerudou: „jen v srdce zápal, chrabrost bohatýrů a budem vojsko netušených sil. Sláb jenom ten, kdo ztratil v sebe víru a malým ten, kdo zná jen malý cíl!“ V tomto přesvědčení je vyčtena naše další sokolská cesta – táhne se do nekonečna a je nutno po ní jít! Nebojte se, společně to musíme dokázat!

Jarina Žitná,
Sokol Liberec I.

Část této vzpomínky byla použita v časopise Sokol.

„Přijde tvůj okamžik, kdy vydáš vše a tak to je dobře. Vydát vše, je tvoje právo. Já věřím, že je dobře vydát všechno. Všecko je ve mně srostlé, dobré i zlé a nejvyšší. Kdo žije, dělá zlé i dobré, jakoby se drobil. Dělal jsem to i ono, ale nyní musím vydát to nejvyšší. To je vykoupení člověka. Není to v ničem, co jsem udělal, je to zarostlé ve mně jako v kameni. I musím se roztrhnout jako

náboj a nebudu se ptát, jestli se při tom roztříštím, ale bylo třeba – bylo mně třeba vydat to nevyšší!“

„Co je nutné, je dobré. Ohrozí – li někdo, cos uctíval a hodnotil, braň to stejně vášnivě, jak silně jsi o to usiloval!“ (Karel Čapek)

„...kterýpak Čech by hudbu neměl rád....“ ***Jan Dismas Zelenka***

Za největší české skladatele vážné hudby všech dob se tradičně považuje „svatá čtveřice“ Smetana – Dvořák – Janáček – Martinů. Jim jsme se postupně věnovali v předchozích dílech tohoto seriálu. Měli jsme samozřejmě řadu dalších komponistů mimořádného významu pro hudbu českou i světovou; namátkou jmenujme Zdeňka Fibicha nebo Vítězslava Nováka, ze starších pak například Antonína Rejchu či Jana Ladislava Dusíka. Byl tu však jeden, kterého můžeme bez jakékoli pochybnosti přiřadit k oněm prvním „Čtyřem“: Jana Dismas Zelenka.

Proč je jeho jméno dosud o tolik méně známé než například Dvořákovo? Za prvé proto, že žil výrazně dříve a skládal hudbu, již se dnes říká „stará“ a kterou stále vyhledává – snad s výjimkou některých skladeb Vivaldiho, Händlových či od J. S. Bacha – spíše jen specificky zaměřená menšina hudebního publika. Zadruhé proto, že ani doba, v níž Zelenka žil a tvořil, k němu nebyla spravedlivá a coby „nemoderního“ jej odsunula do pozadí. A konečně zatřetí, což vlastně souvisí s důvodem předchozím: Zelenkovo dílo v celé jeho dokonalosti a pestrosti spatřilo světa až díky soustavnějšímu bádání ve 20. století. To už tak bývá: někteří se už za života dočkají slávy, která přetrvá navěky (Haydn, Beethoven, Dvořák). Jiní jsou oslavováni ještě více, ale po smrti se zařadí do druhé linie (Richard Strauss), pokud zájem o ně neopadne docela (Meyerbeer). A ještě jiní se shora dívají na takové úspěchy svého díla, o jakých se jim zaživa ani nesnilo (Bach, Zelenka).

Jan Lukáš Zelenka se narodil v Louňovicích pod Blaníkem v rodině tamního varhaníka. Od něho získal základy svého hudebního vzdělání, které si později prohloubil studiem ve Vídni u věhlasného Johanna Josepha Fuxe a patrně také v Itálii. Po krátkém působení v Praze nastoupil roku 1710 jako kontrabasista do dvorní kapely saského a polského kurfiřta v Drážďanech. Zde – s výjimkou zmíněných studijních pobytů – zůstal trvale až do konce života. Kromě hraní se pilně věnoval kompozici a po smrti kapelníka také po několik let vedení kapely. Novým kapelníkem jej však nejmenovali, tím se stal mladší Johann Adolph Hasse, prosazující již hudbu v odlehčeném stylu nastupujícího klasicismu. Zelenka sice dosáhl postu chrámového skladatele hudby pro katolické bohoslužby, ten však byl ve srovnání s kapelnickým mnohem méně prestižní a hůře placený. Toto nedocenění svého umění zřejmě nesl dost těžko. Ani jeho osobní život nebyl kdovíjak šťastný. Podobně jako například Händel se nikdy neoženil a rovněž obdobně jako v Händlově případě se také u Zelenky někdy spekuluje o jeho orientaci. Nic takového tu potvrdit ani vyvracet nechceme. Určitě si ale čtenář snadno představí, jak těžké břemeno by pro člověka v katolických službách taková věc znamenala. Záhadnost Zelenkova soukromí ještě umocňuje jméno Dismas – podle lotra ukřižovaného po Kristově pravici. („Ježíši, pamatuj na mne, až přijdeš do svého království.“ „Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji.“) Kdy a proč nahradilo původního Lukáše, dnes nikdo neví...

Hudba Jana Dismase Zelenky představuje jeden z vrcholů barokní hudby, kvalitativně zcela srovnatelný s dílem Antonia Vivaldiho, Georga Friedricha Händla či Johanna Sebastiana Bacha. S Bachem pak lze Zelenku srovnat i v dalším ohledu. V jejich skladbách vydal barokní sloh ty nejzralejší plody svého 150letého vývoje – zejména nebyvalou propracovanost hudební stavby a zvukovou hutnost a vypjatou dramaticčnost znějícího celku. Současně však již nastupoval nový sloh klasicistní, který přinesl odlehčení i určité zjednodušení hudební řeči. Největší skvosty vrcholného baroka tak vznikaly ve stínu nové módy a k jejich docenění se dospělo až s nemalým časovým odstupem. Například zmíněný J. S. Bach, posměšně označovaný jedním ze svých synů „stará paruka“, je dnes po zásluze pokládán za jednoho z největších, ne-li toho úplně největšího hudebního tvůrce všech dob. A stejně spravedlivého zhodnocení se postupně dostává také dílu Jana Dismase Zelenky, byť zatím stále spíše jen v kruzích odborníků a specializovaných posluchačů.

Hovoříme-li o Zelenkovi v souvislosti s J. S. Bachem, nelze nezmínit, že ti dva o sobě velmi pravděpodobně věděli a vzájemně se ctili – ostatně Drážďany a Lipsko neleží daleko od sebe. Bach si prý nechal opsat jednu ze Zelenkových skladeb pro svou kapelu a podle jiného svědectví jej měl za jednoho ze svých nejoblíbenějších skladatelů své doby.

Zamilovat se do hudby Jana Dismase Zelenky je velmi lehké. A posluchači, kteří se s ní aspoň trochu seznámili, ji překvapivě snadno rozpoznávají mezi jinou barokní hudbou. Zelenka byl, podobně jako již víckrát zmíněný Johann Sebastian Bach, vynikající polyfonik, tj. skladatel schopný budovat působivé hudební celky složitým spojováním více melodií. Vrcholnou formu takové skladebné práce představuje fuga. (Pusťte si nějakou a zkuste sledovat její průběh.) Bezkonkurenčním králem fugy byl právě Bach, srovnatelně dobré ale dokázal napsat i Zelenka. Tím znakem, který činí Zelenkovu hudbu poměrně snadno rozpoznatelnou, je pak neobyčejná práce s disonancemi, tedy akordy obsahujícími napětí. V moderní hudbě už tomu tak není, ale dříve platil železný zákon rozvedení každé takové disonance do konsonance čili její „vybití“. V hudbě se tak střídá napětí a uvolnění, což vede k její emocionální působivosti. Ta má zejména pro barokní duchovní hudbu, která se snaží o co nejpřesvědčivější vyjádření dramatického obsahu biblických či jiných duchovních textů, zásadní význam. Napětí, jímž takto dokázal „nabít“ svou hudbu Jan Dismas Zelenka, je vskutku mimořádné. Když se pak taková hudba zahraje ve správném tempu a s tím správným výrazem, tak jak to umí například Collegium 1704 s dirigentem Václavem Luksem, naskočí husí kůže i těm, kdo přišli na koncert omylem.

Od barokního skladatele ještě nemůžeme čekat žádnou „národní hudbu“ – národní skladatelské školy se zrodily až ve století devatenáctém jako jeden z produktů hudebního romantismu. Zelenka navíc pracoval pro hudební život v katolickém chrámu, a psal tedy zejména hudbu na latinské duchovní texty. A hlavně v jeho instrumentální hudbě zanechalo výrazné stopy studium kompozice v Itálii. Přesto se český posluchač při poslechu Zelenkových melodií těžko ubrání pocitu, že je to „domácí“ skladatel.

Přímo pro svou zemi toho Zelenka, žijící od 31 let trvale v Drážďanech, napsal málo. Jednou z jeho nejvýznamnějších kompozic je slavnostní opera o sv. Václavu „Sub olea pacis et palma virtutis“ („Pod olivou míru a palmou statečnosti“), vytvořená na zakázku českých stavů ke korunovaci císaře Karla VI. českým králem. Lahůdkou pro české hudební vlastence však může být árie pro bas a orchestr „Chvalte Boha silného“ na český text 150. žalmu z Bible kralické. Ta byla tehdy v Čechách přísně zakázána, jedná se tedy patrně o skladbu pro nějakou českou evangelickou obec v Sasku.

Z díla Jana Dismase Zelenky si lze pustit cokoli, a pokaždé uslyšíme přinejmenším prvotřídní barokní hudbu. Například u jeho sonát s hobojí, fagoty a dalšími nástroji si opravdu pěkně zrelaxujeme. Ze Zelenkových orchestrálních skladeb rozhodně stojí za poslech zejména ouvertura „Hipocondrie“, patrně určená – jak název napovídá – k nějaké divadelní hře typu Molièrova „Zdravého nemocného“. Zatoužíme-li po něčem skutečně duchovně hlubokém a citově působivém, poslechněme si například Lamentace proroka Jeremiáše, některou ze mší (např. Missa votiva), rekviem, magnificat... Protože obliba Zelenkovy hudby jak mezi posluchači, tak u interpretů staré hudby již po řadu desetiletí stále stoupá, nahrávek – zejména zahraničních! – máme k dispozici nepřeberně; stačí napsat do správného políčka slůvko „zelenka“ ☺

Zdeněk Rakušan

Literatura: Smolka, J. – Dějiny hudby, vyd.1. Praha.Togga 2001.

Šafařík, J. – Dějiny hudby: V Praze: Votobia 2002

Navrátil M. – Dějiny hudby: Ostrava: Montaneux 2001

Těžký osud Bedřicha Smetany

Nepravda o příčinách ohluchnutí našeho slavného skladatele Bedřicha Smetany se bohužel vleče již půldruhého století. Všechno začalo tím, že jeho současník, učitel zpěvu František Pivoda, z nenávidi, že Smetana založil vlastní pěveckou školu Prozatímního divadla, šířil pomluvu o venerické nákaze od sboristky. Čtyři renomovaní patologové, Heřman Šikl, Josef Vaněk, Herwig Hamperl a Václav Jedlička, při průzkumu Smetanova mozku syfilis zcela vyloučili. V roce 1987 byla na Vyšehradském hřbitově provedena skladatelova exhumace. Při této příležitosti požádal známý badatel, profesor Emanuel Vlček, aby se dalšího průzkumu Smetanovy asymetrické lebky ujal docent MUDr. Jiří Ramba, zkušený odborník na čelistní chirurgii. Během dvanácti let se podařilo získat velké množství údajů, které vytvořily skladatelův pravdivý chorobopis. Bohužel ani dnešní doba se nechce dřívější pomluvy vzdát. Zřejmě dobře zapadá do bulvárního vztahu k životům známých lidí. Překvapuje, že scenárista a publicista Zdeněk Mahler ignoruje výsledky dlouhodobé badatelské činnosti a v rozhlasovém pořadu Tobogan 3. května tohoto roku líčí dřívější nepravdivou diagnózu. Stejně se nedávno vyjádřil psychiatr MUDr. Cyril Höschl v Lidových novinách. Zopakujme nyní příčiny Smetanovy ztráty sluchu v posledním desetiletí jeho života. Začátek jeho onemocnění vznikl nepochybně ve věku okolo jedenácti let. Šlo o důsledky osudné hry na břehu rybníka Vajgar v Jindřichově Hradci, kde Smetana navštěvoval gymnázium. Spolužáci zakopali na poli láhev naplněnou střelným prachem, ten zapálili a čekali na výbuch. Když se nedostavil, šel se Bedřich jako jediný přesvědčit, co se stalo a v tom došlo k explozi nálože, která mu vmetla do tváře skleněné střepy s ornicí a střelným prachem. Jeden z chlapců vymyl mu krvácející ránu vodou z Vajgaru, obsahující městské splašky a ornici hnojenou zřejmě chlévskou mrvou. Došlo mimo to k okamžitému ohluchnutí trvajícím do druhého dne, kdy doma v péči matky a babičky ležel. V obavě z reakce přísného otce, který velmi lpěl na svém prvorozeném synovi, namluvily mu ženy zcela jinou příčinu úrazu. Třeskem došlo k poškození ušních bubínek a hlavně ušních labyrintů. Pomnožení bakterií vyvolalo dlouhodobý infekční zánět na obličejových kostech. Bylo zázrakem, že Smetana přežil. Otok ve tváři později zmizel, pórůzový zánět přešel do chronického stádia a zachvátil mozkové pleny. Zůstalo ale silné zploštění tváře jako jednoznačná známka dlouhodobého infekčního zánětu, který postihl také ušní kůstky, což vedlo postupně k úplné ztrátě sluchu.

Smetanova anomálie obličej, kterou skladatel osobně trpěl, je patrná i na fotografiích z mládí. Celý život sledoval pečlivě počasí, neboť teplotní šoky provokují vzplanutí bolestivé choroby. Je k nevíře, a svědčí o velké statečnosti, že Smetana žil a komponoval oslaben nejen pozdější hluchotou, ale také bolestmi hlavy, obličej a dalšími s tím spojenými chorobami.

Bohužel, i autorská dvojice Smoljak – Svěrák v Divadle Járy Cimrmana využila ve své poslední hře České nebe mylnou diagnózu Bedřicha Smetany. V rozmluvách ostatních postav je líčen jako geniální duch v neřestném těle a jako oběť jeho nezřízené vášně se uvádí dvanáct sboristek, čtyři sólové zpěvačky a jedna biletářka. Je nepřijatelné, že jsou ignorovány výsledky mnohaletého zkoumání vědců, vyjasnění příčin hluchoty a těžký osud jednoho z našich nejvýznamnějších umělců se má stát předmětem smíchu diváků.

Letos uplynulo 190 let od narození našeho Bedřicha Smetany. Je třeba vysoce hodnotit dílo docenta MUDr. Jiřího Ramby, DrSc., který se ve své knize Slavné české lebky věnoval skladatelovu statečnému životu a popsal pravé důvody jeho zdravotního utrpení. Zakončeme tedy naši zprávu slovy autora: „Je oslavou skromného skladatele, když zaznívají vstupní takty přede hry k Libuši jako prezidentské fanfáry. Věnujme tichou vzpomínku a poděkování statečnému člověku, který ve svém přetěžkém životě nacházel v sobě znovu sílu vytvořit tak obdivuhodné dílo, nejen pro svůj národ, ale i celé kulturní lidstvo.“

Marcela Hutarová

Zprávy z jednot a žup

Zpráva Komise pro práci s mládeží a seniory VO ČOS

Za období od posledního zasedání sboru vzdělavatelů žup ČR tj od 23.11.2013 do 31.5.2014.

Komise vyhlásila soutěž pro mládež „Po stopách významných osobností Sokola a ČR.“ Bylo odevzdáno celkem 17 příspěvků do soutěže. Soutěžící jsou z 11 žup- župa Baráková, Palackého, Podlipného a plk.Švece 2 příspěvky a Jiráskova župa tři příspěvky. Po jednom příspěvku dala župa Bukovského a župy Jungmannova, Novákova, Pippichova, Scheinerova a Smrčková.

Byly to příspěvky z těchto jednot. Dvůr Králové dva příspěvky, další pak po jednom. Český Brod, Dalešice, Horní Jelení, Komárov, Litovel, Maxičky, Moravské Budějovice, Nový Hrádek, Praha Čakovice, Praha Libeň, Praha Spořilov, Šestajovice, Valašské Meziříčí, Vsetín a Vyškov. Zapojilo se 19 cvičitelů 121 dětí. Celkem 140 účastníků.

Zpracováno bylo 8 osobností jednotlivě, 9 prací mělo dvě i více osobností z pamětních desek či náhrobků.

V některých příspěvcích popisováno, jak k hledání osobností docházelo a v jednom případě dokladováno, jak těžké bylo získání fotografií v nedostupných místech v sokolovně. Dalším námětem byl náhrobek bratra v sokolském kroji. V případě Moravských Budějovic tato práce vede i dále k systematickému dílu, které by mapovalo i nadále osobností sokolské činnosti ve městě.

Práce byly buď psané dětskou rukou s dětskými obrázky, nebo na počítači s barevným kopiemi, nebo i s barevnými fotografiemi soch a desek a mimořádně i s nahraným CD.

Byly to práce kolektivů všestrannosti i oddílů aerobiku, tenisu i turistického oddílu. Děkujeme všem, kteří se do soutěže zapojili. Abychom ocenili aktivitu všech zúčastněných, rozhodli jsme, že na víkend do Děčína z každé skupiny pojedou jen tři děti s jedním vedoucím. Práce jsou velmi zajímavé, poučné a inspirativní a proto jsme se rozhodli vydat s těmito pracemi CD.

Na podnět práce se seniory se spojily tři pražské župy a konají vždy poslední pondělí v měsíci besedy s různými náměty, z různých oblastí s kulturním programem a pohoštěním. První dvě besedy proběhly v měsíci dubnu a květnu. Dáváme jako námět pro župní vzdělavatele.

Komise pro práci s mládeží a seniory vyzývá vzdělavatele žup k organizování pietních shromáždění k Památnému sokolskému dni 8.října. V dopoledních hodinách u pamětních desek, náhrobků a podobně by se senioři a členové VG sešli a věnovali tichou vzpomínku těm, kteří obětovali své životy za životy naše, s tím, že si ceníme jejich obětí a nezapomínáme. Bylo by vhodné pozvat na tyto naše pietní akce i zastupitele, členy rady, sportovní kluby a podobně.

Jitka Viktorínová, předsedkyně komise

Praha 30.5.2014.

Slavnostní sokolská akademie v Českých Budějovicích

Bouře potlesku za výkony opravdu špičkové! Akademii zakončili „Fedrfechtýři“. To je oddíl historického šermu v dobových kostýmech, s bubny a prapory. Úžasné představení – navíc s pozvánkou na otáčivé hlediště do Českého Krumlova, kde bude tento oddíl součástí divadelního představení Třech mušketýrů.

Co dodat? Snad jen poděkování všem cvičencům a cvičitelům za dobře odvedenou práci.

Konala se 22. května 2014 a bylo co slavit!

145 let od založení budějovické jednoty a 90 let od vybudování stadionu.

V období první republiky byl Sokol největším a nejaktivnějším spolkem ve městě a pro své aktivity požíval všeobecné úcty a vážnosti. Realizace všech představ však předpokládala vybudování vlastní základny. Definitivní řešení se podařilo koncem roku 1923, kdy získali sokolové (koupí a výměnou svých pozemků) celý, skoro desetihektarový pozemek v centru města - bažinatý a neupravený ostrov mezi řekami Vltavou a Malší, brzy nazvaný Sokolský.

S pozemkem měli opravdu velké plány, které podporovalo i vedení města - veřejnou soutěž na celkovou úpravu ostrova vypsali Sokol spolu s Městským úřadem ČB. Rozsáhlý stavební program se měl realizovat po etapách. Prvním krokem bylo postavení cvičiště – stadionu, aktuálně pro významnou akci - v červnu 1924 se zde bude konat velký slet na paměť 500. výročí smrti J. Žižky z Trocnova. Na vybudování stadionu musely stačit necelé tři měsíce!! Nezměrným úsilím sokolů a příznivců, vojáků i odborných firem byl za tu dobu postaven krásný stadion s tribunami pro až 17 tis. diváků, s bránou borců a hudebním pavilonem. Členové Sokola na stavbě odpracovali neuvěřitelných 35.843 hodin.

Předpremiéra slavnostního otevření však patřila začátkem června 1924 vojákům – legionářům, jako oslava desátého výročí vzniku 1. pěšího pluku M. J. Husa v Rusku a též jako odměna vojákům za pomoc při výstavbě. Oslavám přihlížel i pan prezident

TGM. Poté se stadion otevřel veřejnosti mohutným „Krajovým sletem“ za účasti cvičenců z celé republiky a mnohých zahraničních hostů (jen z Vídně přijelo zvláštním vlakem 500 sokolů!). Krajový slet byl dosud největší sokolskou akcí v ČB a byl to úspěch mravní i finanční (volně citováno z dobového tisku).

Postupně byla potom na stadionu budována atletická sportoviště a stadion byl nadále hojně využíván školami, dalšími kluby i vojáky. Pokračovaly další úpravy ostrova, vznikla moderní plovárna, chystala se stavba velké sokolovny...

Toto všechno připomněl v úvodu akademie starosta jednoty, br. Ing. Josef Kadlec.

A pak se rozjel program. Od těch nejmenších s maminkami a tatínky, kteří ke cvičení zazpívali několik národních písniček. To se to pěkně v rytmu cvičilo všem 35ti párům.

Další oddíl RD se přibatoil jako včelí medvídci a zacvičili s padákem. Z T. J. Sokol Hluboká n. Vlt. K nám zavítala zumba, kolibříci a sněhulácci.

A už připlula do sálu kánoe a s ní mladí vodáci s pádly. Celou scénku za doprovodu kytary doprovázeli ještě vodáci – cyklisté, takže okolo lodě kroužila, za jásotu přihlízejících dětí, ještě kola. Předškoláci navázali skladbou s PET-lahvemi, každou jinak barevně vyplněnou. Ťuk sem – ťuk tam – pěkně v rytmu.

A co ukázal oddíl atletiky? Inu, atletickou průpravu. Na sále se objevily různě vysoké překážky a mladí atleti se – po rozcvičce, opravdu činili.

A hned po nich karatisté v bílých úborech. Nejdřív oddíl dětí, po nich dospělí s bojovou sebeobranou, provázenou hlasitými výkřiky.

A stále je na co se dívat, co obdivovat. A to hned při dalším vystoupení tanečnic – stepařek. Nejprve tančily při hudbě, ale druhá část byl čistý step. Cvakající rytmus s báječně sladěným pohybem doslova nadchl všechny přihlízející. Stepařky pak vystřídalo mladší žactvo. Cvičenci předvedli svou dovednost při kruhové rozcvičce na náradí. Zdolávali různé překážky včetně přeskoků přes švédskou bednu, kotoulů a stojek na žíněnkách.

Obecenstvo dovedlo výkony ocenit potleskem, stejně tak i následující rej a pyramidy „roztleskávaček“, které jsou součástí oddílu amerického fotbalu.

Co nám ukázali členové oddílu pobytu v přírodě? Slaňování! Z obou galerií se najednou do sálu po laně spouštěla dvě děvčátka – nejmladší členky oddílu. A jeho další člen se začal přesouvat nad hlavami diváků po laně, napnutém mezi galeriemi. Všichni přítomní chlapce napjatě „drželi očima“ – povedlo se! To jsme si oddechli!

Následovaly ukázky bojového umění: kendo (zápolení s bambusovými meči), aikido (k bambusovým tyčím přidaný nůž) a capoeira. Tato ukázka obratnosti až akrobatické obecenstvo doslova nadchla.

Po ukázkách bojového umění nastoupilo družstvo gymnastů a gymnastek. Sestavy na gymnastickém koberci a na kruzích byly provázeny mohutným potleskem průběžně, celá akademie reprezentovala Sokol jako moderní a životaschopnou organizaci.

Kromě akademie oslavil 90. výročí otevření stadionu a 145. výročí založení českobudějovické jednoty také čtyřdenní divadelní loutkový festival nazvaný Divadelní doteky. Jeho organizace se ujalo naše sokolské divadlo MÁMA a TÁTA manželů Reindlových.

Pozvání k účinkování přijaly – kromě místních (MÁMA a TÁTA, ŠROUBEK) – také loutkové soubory z Pardubic (KOZLÍK), Prahy (FRYDOLÍN, TATE IYUMNI, REFEKTÁŘ), Hořovic (NA HOLOU), Litovle a Uherského Hradiště.

A čtyři dny se hrálo a hrálo. Pro děti i dospělé. A nejen hrálo. V rámci Divadelních doteků byl jeden z večerů věnován poezii místních amatérských básníků, provázenou hudbou skupiny PFBM, s vlastními lyricko-romantickými písněmi. Další večer byl

loutkově taneční s kapelou se nezvyklým názvem „Na poslední chvíli“. Stejně zajímavý a úspěšný.

Ve vstupní hale sokolovny byla k vidění velká výstava loutek, maňásků a divadelních rekvizit, neustále obdivovaná malými i velkými diváky.

Všem, kteří se podíleli na přípravě i všem účinkujícím patří naše poděkování. Byly to moc krásné čtyři dny.

A tak všechno dobré i v budoucnosti! Budeme se snažit!

Věra Pázlerová , náčelnice T. J. Sokol České Budějovice

Tyršův Oetz

6. června vyjely z České republiky tři plně obsazené autobusy a celá řada osobních aut – cílem byl rakouský Oetz – místo, kde se léčil a kde také zemřel zakladatel Sokola dr. Miroslav Tyrš. Jeho smrt je zastřena tajemstvím, pravděpodobně sklouznul a spadl do divokého proudu řeky Aachy – jisté je, že když za ním přijela jeho manželka Renáta, byl pohřšován a teprve za několik dní byl nalezen mrtvý. Roku 1962 při příležitosti stého výročí založení Sokola zde Americká obec sokolská instalovala pamětní desku a založila tak tradici sokolských setkání. K tragické nehodě sice došlo začátkem srpna 1884, ale sokolové se zde scházejí v době Svatodušních svátků už 41 let!

V tuto dobu patří městečko v hlubokém alpském údolí Čechům. Jsou obsazeny pensiony a hotýlky, táboří se na „sokolské“ louce u jezera Piburgsee kousek nad Oetzem. Program setkání je velice neformální – účastníci se zúčastňují různých soutěží, největší popularitě se těší volejbal, běh kolem jezera a spousta různých soutěží pro děti. Ve volném čase jsou tu vynikající podmínky pro vysokohorskou turistiku, čehož účastníci pilně využívají. Vyvrcholením je pondělní bohoslužba celebrotaná českým farářem z Mnichova, vystoupení některého sokolského národopisného souboru – letos to byli Formani ze Slatiňan - a průvod kolem řeky ke kameni s původní deskou z roku 1962 a další deskou věnovanou Českou obcí sokolskou nad nejdivočejší částí řeky, Achasturzen.

Celá akce se odehrává pod širým nebem – a letos jsme měli štěstí. Slunce svítlo od rána do pozdního večera – až se zdálo, že čeho je moc, toho je příliš. Přesto bych náladu a celé ovzduší akce přála zažít všem. Sešli se zde lidé, kteří se znají léta, ale i ti, kteří se viděli prvně. Vůbec na tom nezáleželo, všichni vytvořili jednodlou společnost, která byla, je a zůstane věrná sokolské myšlence. Kromě pořadajících jednoty Sokola Vídeň, přijeli z Mnichova, ze Švýcar, Paříže, amerického Chicaga a samozřejmě z Čech a ze Slovenska. V rámci akce se také konalo pravidelné zasedání Světového svazu sokolstva, v jehož čele stojí v současnosti starostka ČOS sestra Hana Moučková. Z naší župy Ještědské se tentokrát zúčastnili náčelnice a náčelník župy s celou rodinou.

Řeka Aacha je typickou ledovcovou řekou, která nemá nejvyšší stav vody v době jarního tání, ale daleko později, v době, kdy vysoko v horách tají ledovce. Bílá a zpěněná ledovcová řeka se řítí údolím, zpívá a hřmí - u Tyršova kamene není slova slyšet. Souhlasný tlukot sokolských srdcí však umlčet nemůže, v kruhu sokolských praporů zní pokorně a čistě známá slova – „kde domov můj...“ a „nad Tatrou sa blýská“. V divokém hřmotu řeky zní jako slib – a tak to také všichni cítíme.

Jarina Žitná

Setkání sokolských dětí z Řícmanic a Telnice

V článku Zamyšlení, který vyšel v minulém čísle Souzvuků, jsem přispěl svojí představou do diskuze jak dál v sokolské činnosti. Abych nezůstal pouze u teorie, dovoluji mi podělit se o praktické zkušenosti.

Loni při akademii ke sto letům vzniku naší Vaničkovy župy mne požádala sestra starostka Sokola Řícmanice, zda by se dala uskutečnit návštěva jejich dětí u nás. Je dobré podotknout, že Řícmanice nemají sokolovnu. S naším prostředím se seznámili na veřejné secvičné, o které jsem již také psal.

Při čtení almanachů ke sto letům trvání našich sokolských jednot čtenář zjistí, že jsou prakticky shodné až do devadesátých let minulého století. I když naše obec Telnice je dvakrát větší, provází nás prakticky stejné problémy. V zimě nás navštívily sestry z Řícmanic a pokoušeli jsme se najít vhodné termíny pro reciproční návštěvy dětí. Byl to hodně tvrdý oříšek. Přesto se to napoprvé nepodařilo a termín byl nakonec náhradní 7. - 8. 6. 2014. Trochu komplikací způsobila náhradní autobusová doprava za vlaky, kterou však děvčata z Řícmanic bravurně zvládla. Setkání na návsi bylo srdečné a děvčata byla odměněna apartními slunečními kloboučky od sponzora, který nechce být jmenován. Společně jsme prošli část naší historické naučné stezky, na jejímž počátku nás již čekal bratr Ladislav Kořalník, který nám doplnil vědomosti o Bitvě tří císařů. Po cestě jsme pochopitelně nezapomněli vyzkoušet zařízení dětských hřišť. Před polednem jsme se občerstvili zmrzlinou. To již před kostelem Sv. Jana Křtitele na nás čekal telnický rodák a v současnosti kastelán na tvrzi Nemile Jaromír Šufr. Velmi odborným a zasvěceným výkladem nás uvedl do historie i současnosti naší nejvýznamnější památky. Měli jsme možnost zhlédnout odjezd královské svatby dcery pana Krále.

Doputovali jsme do krásného areálu sokolovny k malému občerstvení. Zde na nás čekal bratr Jaroslav Janko. Přiblížil nám smysl a cíle Sokola a obdaroval děti malým mlsem. (Dovolím si poznamenat, že br. Janko je posledním žijícím účastníkem Pecháčkovy skladby Věrní zůstaneme.) Pak se již naplno rozjelo cvičení všech dětí na náradí za odborného a pečlivého dohledu cvičitelek z obou jednot. Posléze na venkovním hřišti trenéři vedli společný trénink v házené. Po vynaložené námaze čekal již táborák s tradičními špekáčky, které byly pro nás speciálně vyrobeny. Řícmanické sestry přišly s nápadem na tzv. toustový špekáček. Večer se nesl v duchu přátelství a porozumění, ke kterému jistě přispěl i zvuk kytary a písní. Jakmile telnické děti uslyšely, že bude noc v sokolovně, tak se hojně připojily. Spalo jich tam společně 22. Ráno byly ke snídani buchty a bylinkový čaj z telnického mlýna. Řízení dopoledního turnaje v malé kopané se ujal starosta obce bratr František Kroutil. Velmi odborně a neúnavně zasvěcoval všechny hráče do pravidel kopané. Řícmanická děvčata předvedla nevídaný výkon a zanechala sympatický dojem. Obzvláště obětavé zákroky brankářky vejdu do historie. Zde je poctivě přiznat, že řídicí turnaje doplnil sestavu děvčat o jednoho telnického chlapce. Další společné foto, drobné dárky od pana starosty a loučení s novými kamarády. Oběd a zmrzlina v pohostinství u Laštůvků, před nímž nás již čekal autobus pana Hrdličky. Vyvezl nás na pratecký kopec k památníku Mohyla Míru. Navštívili jsme kapli a muzeum s videoprogramem, kde v živých obrazech nám byly přiblíženy události roku 1805. Autobus nás dovezl zpět do obce, kde jsme se rozloučili a všichni nabrali směr domů.

Zdalo by se, že když jsme sokolské jednoty a ještě blízko sebe, neměli bychom se moc co učit. Opak je pravdou. Právě výměna zkušeností a postupů, společně s navazováním přátelských vztahů, je to nejdůležitější. Věřím, že nové poznatky získané na tomto setkání oživí činnost v našich jednotách. Věřím také, že tato první návštěva založí dobrou tradici. Nejkrásnějším vysvědčením, snad to mohu napsat, je vyjádření říčanických děvčat při cestě domů: „To je škoda, že jsme byly v Telnici jen tak málo a ne na celý týden“.

Co napsat závěrem. Sluší se především poděkovat zastupitelstvu obce Telnice za dotaci, oběma tělocvičným jednotám za vstřícnost, všem cvičitelům a trenérům za jejich nezměrné úsilí, bratrům Jankovi, Kořalníkovi, Kroutilovi, pánům Hrdličkovi, Šufrovi a panu faráři Otci Kozubíkovi. Všem, kteří se jakkoli podíleli na úspěchu celé akce a hlavně účastníkům, bez nichž by to nemělo smysl.

Jiří Netolický, T.J. Sokol Telnice u Brna

Výjezdní zasedání ústředního cvič. sboru žen

Že se sejdem v Olomouci v sokolovně v Chválkovicích a že tam pojedeme na vlastní náklady, jsme se rozhodly už někdy v zimě. Uvědomujeme si totiž dobře, že schůze připojené vždy k nějaké velké akci (celostátní sraz cvičitelek nebo známý lednový seminář) nám neposkytují dostatek času na projednání všech problémů, se kterými se setkáváme v denní praxi – a těch problémů je skutečně dost. Témata různých pohybových lekcí a jejich zařazení do programu srazů, seminářů, případně i školení, nedostatek písemného metodického materiálu, záznamů předvedených lekcí a vůbec vlastní aktivita cvičitelského sboru a jistě bych ještě mohla pokračovat.

I přes velké zdržení na dálnici jsme byly všechny na místě kolem sedmé večer. Po společné večeři nás čekalo překvapení, totiž představení místního loutkového divadla – přišel Kašpárek, Karkulka, babička, vlk i myslivec a k tomu ještě všetečný ptáček. Loutky vodily děti za dohledu sestry principálky.

A pak jsme už měly celý večer a část noci dostatek času na projednání otázek, které nás pálí, připravily jsme seznam aktivit a přednášek, které by bylo třeba zařadit do podzimního srazu a do lednového semináře „Nejenom pohybem živ je sokol“ a po živé diskusi se shodly na základní prioritě další úspěšné práce, totiž na posílení činnosti cvičitelského sboru a jeho úkolů v praxi. Občas byla debata více než živá, ale vždy jsme se nakonec shodly. Z tohoto netradičního setkání na Moravě byl vypracován zápis a zaslán na náčelnictvo ČOS v Tyršově domě.

Nedělní program byl věnován kulturně poznávací činnosti (když už jsme vážily dlouhou a nákladnou cestu, chtěly jsme také něco vidět) – a ta stála za to. Zjistily jsme, že Olomouc je velmi krásné město a přesvědčily se, že místní občané ho milují – a tak to má být. Bohužel, v této zprávě není místo na popis pamětihodností a všech krásných míst, která jsme navštívily. Skončily jsme na Svatém Kopečku, který nelze v Olomouci vynechat a kolem třetí se – nerady – rozloučily.

Sraz „za vlastní peníze“ jsme tak pořádaly už po druhé a shodly jsme se, že to stálo za to. Doufáme, že výsledky našeho jednání se projeví i v denní praxi!

Jarina Žitná

Závěrečné slovo

Dopis, který potěšil

Je zase září – začátek nového cvičebního roku. Když jsem o prázdninách připravovala toto dvojčíslo Sokolských souzvuků (srpen, září), uvědomila jsem si, že to dělám již čtvrtý rok – přiznám se, že to dělám ráda, i když můj každodenní boj s počítačem mne neuvěřitelně štve!

Je pravda, že v současné době vychází také elektronickou formou a jednou za čtvrt roku tištěný oficiální časopis Sokol – který se každým číslem zlepšuje. Souzvuky mu nemohou konkurovat po stránce grafické, po stránce barevnosti, fotografií a rozhodně ne množstvím informací o akcích pořádaných v jednotách a župách.

Po důkladném přemýšlení jsem si však uvědomila, že záměrem a cílem Souzvuků bylo a je něco jiného a to i když jsem se v prvních měsících po zrušení ústředního časopisu snažila ho nějakým způsobem nahrazovat, na štěstí to však do obnovení časopisu Sokol netrvalo dlouho.

Takže Souzvuky jsou připravovány spíš jako metodické listy než jako časopis. Snažím se, aby se v něm objevovaly nápady pro cvičitele zároveň s metodikou vybraných činností a poskytovat činovníkům – vzdělavatelům i cvičitelům – materiál, který mohou využívat ve své vzdělavatelské a kulturní činnosti. Právě tuto činnost bychom, vzhledem k současným poměrům v naší české společnosti, neměli podceňovat! Přečtete-li si Tyrše, uvědomíte si, že Sokol by měl vychovávat nejen tělo, ale i duši člověka – jinak bychom se stali obyčejnou běžnou sportovní organizací a o to přece nejde. Když to řeknu hodně vznešeně a nadneseně – sokolské činovníky nemůže nikdo naučit přesvědčivý projev, způsob vyjadřování a vhodnou argumentaci. Tohle záleží na osobnosti a snaze každého z nás – je však možné dodávat lidem potřebný materiál, který mohou použít a který si třeba nedovedou najít. To je úkolem Souzvuků – snaha o obecné vzdělání našich lidí a zároveň o „duševní posilu“, kterou každý z nás občas potřebuje! Tím se nijak nechci dotknout redakce časopisu Sokol, práce náčelnictva, odboru vzdělavatelů a Ústřední školy – právě naopak. Myslím si, že Souzvuky patří mezi celou řadu dalších periodik vydávaných více méně pravidelně jednotlivými župami a jednotami. Není jich málo! Možná, že Souzvuky mají větší rozsah, nevím a právě tak nevím, kolik adresátů materiál ze Souzvuků skutečně využívá.

V podstatě je to asi jedno – člověk má dělat to, co považuje za správné – bez ohledu na výsledek. A tak se teď nedivte, že zde zveřejním dopis, který mi udělal velkou radost a povzbudil přesvědčení, že snad tu práci nedělám nadarmo. (Autorku dopisu, kantorku, cvičitelku a cvičenku, mámu dvou malých dětí znám „od kočárku“)

„ Ahoj Jarino,

moc děkuji za krásně napsaný, poučný, smutný i dojemný článek o popravě 27 českých pánů r. 1621. Zrovna jsem totiž ve škole začala ve vlastivědě probírat učivo o nástupu Habsburků a v novém roce začneme právě Bílou horou, exekucí a 30letou válkou.

Nedávno jsem zrovna probírala s manželem, jak strašné to tehdy muselo být pro náš národ a oba jsme se shodli na tom, že nám v dětství ani během let studií asi nikdo nepodal o této době takové informace nebo takovým způsobem, abychom to zcela pochopili. A nyní, když o tom mám učit děti, tak čtu různé knihy a vytvářím si konečně obraz toho všeho. Tvůj článek mne znovu obohatil a rozšířil znalosti. Doufám, že předám svým žákům pochopitelný a dostatečně ohromující pohled na tento významný článek našich dějin, a že až za 14 dní se třídou na výletě po Praze navštívíme Staromák, všichni už budou vědět a navždy pamatovat....

Díky a přeji krásné dny! Helča.“

Tohle mi pro povzbuzení stačí na dlouho, doufám, že je mezi námi takových cvičitelů a cvičitelek víc!

A tak Vás všechny vítám v září na prahu sokoloven – do příštího cvičebního roku vykročíme pravou nohou!

Nazdar!

Jarina Žitná

Z Českých Budějovic